TRST, sreda
3. junija 1959
Leto XV. - Št. 131 (4285)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 . Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

UREDNISTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROCNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 1.440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-378

Štirje ministri še vedno razpravljajo o medsebojnih predlogih glede Berlina

Včeraj je odpadla večerna seja pri Herterju in bo danes - Sovjetski predstavnik poudarja, da je potrebno potrpljenje

ŽENEVA, 2. — Štirinajsta plenarna seja zunanjih ministrov je bila danes popoldne pod predsedstvom Gromika. Seja je bila v celoti posvečena berlinskemu vprašanju. Govorili so vzhodnonemški zunanji minister Bolz, voditelj zahodnonemške delegacije Grewe, sovjetski zunanji minister Gromiko in britanski zunanji minister Selwyn Lloyd.

Ker je plenarna seja dolgo trajala, so večerno tajno sejo ukinili. Namesto danes bo tajna seja pri Herterju jutri popoldne. Kdaj bo prihodnja plenarna seja, ni bilo še določeno. Jutri zvečer bo zahodnonemški zunanji minister Brentano priredil večerjo trem zahodnim ministrom.

Lothar Bolz je podprl sovjetski predlog, naj bi spremenili zahodni Berlin v svobodno demilitarizirano mesto. Dodal je, da bi v takem položaju zahodni Berlin dobil gospodarsko pomoč od vzhodnonemške republike, ki bi jamčila tudi svobodno kroženje ljudi in blaga med zahodnim Berlinom in zunanjim svetom. Ponovil je utemeljevanja Andreja Gromika o delovanju vohunskih organizacij v zahodnem Berlinu, ki izkoriščajo dejstvo, da je mesto na ozemlju vzhodnonemške republike in možnost svobodnega kroženja med zahodnim Berlinom in vzhodnim delom mesta, za delovanje proti Vzhodni Nemčiji, Poljski, ČSR, SZ in drugim državam.

Zatem je Bolz izjavil, da je Berlin v nasprotju z zahodno tezo spadal pod sovjetsko suverenost in je danes logično pod suverenostjo Vzhodne Nemčije. Zato bi bilo logično, da bi se zahodni Berlin združil z vzhodnim Berlinom pod suverenostjo Vzhodne Nemčije. Pripomnil pa je, da je potrebno upoštevati sedanje stanje, in je dodal, da njegova vlada ne misli vsiliti zahodnim Berlinčanom socialnega režima, kakršen je v Vzhodni Nemčiji.

V zvezi s predlogom o svobodnem mestu je Bolz izjavil, da bi to pomenilo prepoved sleherne oboroževalne industrije, ukinitev vseh vojaških sil razen policije ter prepoved vsake oblike vojne propagande in delovanja militarističnih in fašističnih protidemokratičnih organizacij.

Zatem je Bolz izjavil, da bi po izvedbi teh pogojev v odnosih med obema deloma mesta lahko uvedli razne olajšave, zlasti kar se tiče poštnih, telegrafskih in telefonskih odnosov ter letalskega prometa, za kar bi veljala sedanja vzhodnonemška zakonodaja. L. Bolz je izjavil, da že nekaj let nadzorujejo osebni in blagovni promet vzhodnonemške oblasti. Na koncu je izjavil, da je Vzhodna Nemčija pripravljena jamčiti statut svobodnega mesta ter promet med zahodnim Berlinom in ostalim svetom s svečano izjavo, ki bi jo položili v tajništvu OZN.

Med govorom Bolza je ameriški državni tajnik na kratko kritiziral njegove izjave. Herter je nasproti Gromiku izjavil, da ne misli «komentirati dokaj izrednih izjav vzhodnonemškega svetovalca». «Svetoval pa bi, je pripomnil, naj bi skrbno proučil glavne dokumente o predaji Nemčije, preden znova začne dajati lekcije zahodnim državam, kar se tiče njihovih pravic».

Predstavnik zahodnonemške delegacije Grewe je izrekel upanje, da se bo konferenca odrekla polemiki v svoji naslednji etapi in da bo skušala objektivno delovati. Po njegovem mnenju bi najbolj ploden način za nadaljevanje pogajanj bil tak, kakršnega je že ob raznih priložnostih uporabil Selwyn Lloyd (približevanje stališču v bistvenih vprašanjih in redno proučevanje doseženega soglasja). Grewe je nato izjavil: «Za sedaj bi se hotel omejiti na nekatere pripombe o Berlinu. Zvezna vlada je mnenja, da je naloga štirih držav razpravljati o vprašanjih, ki so povezana s štiristranskim statutom v Berlinu, ne da bi to pomenilo, da se zvezna republika ne zanima za usodo bivše prestolnice».

Zatem je Grewe izjavil, da zahodne čete v zahodnem Berlinu niso odvisne od poveljstva NATO ter da je zaradi njihovega manjšega števila in majhne oborožitve izključena sleherna njihova strateška uporaba. Zavrnil je zatem obtožbe Gromika, da je zahodni Berlin središče propagande in hladne vojne.

Kar se tiče gospodarskega položaja v zahodnem Berlinu, je Grewe izjavil, da bi bilo dovolj primerjati stanje v obeh sektorjih. Kar se tiče političnih pravic, pa je izjavil, da so prebivalci zahodnega Berlina že odgovorili na to vprašanje na volitvah 7. decembra 1958, ko je samo 1,9 odst. volivcev glasovalo za komunistično stranko Pripomnil je, da je prebivalstvo s tem zavrnilo predlog za ustanovitev svobodnega mesta. Na koncu je Grewe izjavil, da na sedanji konferenci ne bi bilo potrebno razpravljati o Berlinu, če bi sovjetska vlada ostala zvesta svoji besedi, ko se je z noto od 27. novembra 1958 obvezala spoštovati odločitev prebivalstva zahodnega Berlina glede političnega in socialnega reda, v katerem želijo živeti.

Kakor je Herter posredoval med govorom Bolza, tako je Gromiko nastopil, ko je govoril Grewe. Izjavil je, da je predstavnik Zahodne Nemčije podal izjave, ki potrjujejo bojazen Sovjetske zveze glede politike zvezne republike. Ta politika je težko breme za člane konference».

Gromiko je zavrnil Herterjev načrt o Berlinu in poudaril, da je važno predvsem, da se doseže sporazum. Omenil je, da so si zahodne države ob ustanovitvi zvezne republike pridržale pravice nad Berlinom, medtem ko je SZ prenesla celotno vzhodno področje pod suverenost nemške demokratične republike. «Upoštevati je treba to, je pripomnil Gromiko; nikoli nismo rekli, da je navzočnost zahodnih čet v zahodnem Berlinu nezakonita. Menimo, da ni potrebno spremeniti političen in socialni režim v obeh delih Berlina. Okupacijski režim je preživel. Hočemo rešitev v skladu z interesi vseh. Nudimo vsa jamstva, da ne bo tujega vmešavanja v zahodnem Berlinu in da se promet ne bo oviral SZ bi sprejela, da bi v zahodnem Berlinu bila točno določena «simbolična» sila ameriških, britanskih, sovjetskih in francoskih čet. Alternativa k temu bi lahko bila nadomestitev ameriških, britajnih in francoskih čet v zahodnem Berlinu s kontingenti nevtralnih sil». Ugotovil je bistvena nasprotja med Vzhodom in Zahodom in poudaril nujnost sporazuma. «Če se sporazumemo o Berlinu, je pripomnil, bo mogoče razpravljati o drugih dozorelih vprašanjih».

Selwyn Lloyd je v odgovoru Gromiku izjavil, da, kakor je Gromiko priznal, navzočnost zahodnih čet v zahodnem Berlinu ni nezakonita. Pripomnil je, da gre za pravico, ki izhaja iz nemške kapitulacije in ta pravica se lahko odpravi samo z mirovno pogodbo z združeno Nemčijo.

Lloyd je dalje izjavil, da predstavljajo izjave Gromika, da zahodni predlogi o Berlinu ne morejo biti podlaga za razgovore, «zelo togo» stališče. Dodal je: «Lahko bi rekel isto o vaših izjavah, toda ne verjamem, da je koristno ponavljati stališča, ki so bila že obrazložena».

Britanski minister je izjavil, da svoboda, ki jo Gromiko zahteva za prebivalstvo zahodnega Berlina, že obstaja in jo jamči navzočnost zahodnih čet. Izjavil je tudi, da zahodne države niso nikoli spremjele ideje, da je potrebno spremeniti sedanje stanje; pripravljene pa so iskati izboljšanje, «kar bi lahko bila podlaga za širši sporazum».

Sovjetski predstavnik Harlamov je na tiskovni konferenci izjavil: «Mislim, da se približuje trenutek, ko bodo ministri govorili ne samo o tem, kar se je zgodilo na plenarnih sejah, pač pa tudi o tem, kar se je zgodilo na neuradnih sejah».

Na vprašanje, ali so na današnji seji napredovali, je sovjetski predstavnik odgovoril, da «če bi vsak dan govorili o napredovanju, bi že dosegli naš smoter. To pa se ni zgodilo».

Na vprašanje, ali je napredovanje naglo, je Harlamov odgovoril: «Ni mogoče zahtevati, da bi ministri delali hitreje. Kakor sem že izjavil v začetku konference, se ministri že dolgo niso sestali ter potrebujejo čas in potrpljenje, da se bolje razumejo».

Na vprašanje nekega časnikarja, čemu je včeraj izjavil, da je privaten sestanek imel uspeh, je odgovoril: «Nisem nikoli govoril o uspehu; izjavil sem, da je seja bila plodna». Na koncu je izjavil, da ministri sedaj proučujejo nekatere podrobnosti, med katerimi je navzočnost oboroženih sil v Berlinu.

Britanski predstavnik je izjavil, da je malo novega v današnjih izjavah Gromika. Dodal pa je, da je verjetno prvikrat, ko Gromiko pravi, da zahodne sile niso sedaj v Berlinu nezakonito.

Ameriški predstavnik je izjavil, da na današnji seji «niso mnogo napredovali glede Berlina» Dodal je, da skuša Gromiko ustvariti vtis, da je sporočil novo pobudo na konferenci, ko je govoril o sprejemu sovjetskih čet v zahodni Berlin ali o nadomestitvi zahodnih čet s četami nevtralnih držav.

Vzhodnonemški predstavnik je izjavil, da Zahodna Nemčija še dalje sabotira konferenco in nasprotuje slehernemu realnemu napredovanju. Očital je bonnski vladi, da je dala svoji delegaciji navodila, naj prepreči sleherni sporazum med štirimi velikimi.

Proslava državnega praznika

RIM, 2. — Ob 13. obletnici ustanovitve republike, ki so jo proslavljali po vsej državi, je bila dopoldne v Rimu tradicionalna vojaška parada v Ulici Fori Imperiali ob navzočnosti predsednika republike Gronchija. Pri paradi je sodelovalo okrog 9.000 vojakov; med orožjem, ki so ga pokazali, je bil tudi izstrelek *«Honest John»*, med letali pa številna letala z nadzvočno brzino.

V vrtovih Kvirinala pa je popoldne predsednik republike Gronchi priredil tradicionalni sprejem za visoke državne funkcionarje, parlamentarce, predstavnike kulture, umetnosti in tiska. Vseh povabljencev je bilo okrog štiri tisoč. Sprejem je trajal od 17.30 do 19.30.

Predsednik vlade Segni je ob tej priliki govoril po radiu in televiziji.

—«»—

BEOGRAD, 2. — Generalni tajnik Zveze komunistov Jugoslavije maršal Tito se je brzojavno zahvalil za čestitko, ki mu jo je poslal ob rojstnem dnevu generalni tajnik KP Italije Palmiro Togliatti.

—«»—

RIM, 2. — V Rimu je danes umrla znana italijanska filmska igralka v nemem filmu Lidia Borelli, ki se je rodila leta 1888 v Genovi.

Po obisku Hruščeva v Albaniji

Rezerviranost v Beogradu spričo izjav Hruščeva

Dejanja bodo pokazala iskrenost albanskih obljub in kdo je po mnenju Hruščeva imperialistični agent

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 2. — *Obisk partijsko-državne delegacije Sovjetske zveze pod vodstvom Hruščeva v Albaniji je vzbudil v zahodnem tisku veliko zanimanje. Medsebojni obiski partijsko-državnih delegacij vzhodnih držav so se po moskovskem nacionalističnih partij, ki je sprožil novo protijugoslovansko gonjo, spremenili v običajno prakso. Prav tako je postala redna praksa, da se ti obiski izkoriščajo za napade na «jugoslovanski revizionizem». Opozarjanje na nevarnost revizionizma in blatenje državno-partijskega vodstva Jugoslavije se prepleta kot rdeča nit skozi vse govore odgovornih državnikov sovjetskega bloka. Tako se sam po sebi vsiljuje vtis, da je eden glavnih ciljev teh sestankov bila borba proti «jugoslovanskemu revizionističnemu vodstvu».*

V teh napadih med evropskimi državami, članicami sovjetskega bloka, pripada vodilno mesto Albaniji. Zato je obisk Hruščeva v Albaniji vzbudil upravičeno zanimanje. Pojavilo se je mnenje, da je Hruščev z obiskom v Albaniji s pomočjo oportunistov in revizionistov, ki se često predstavljajo kot komunisti, infiltriral v komunistične vrste. Zato moramo vedeti, je poudaril Hruščev, kdo je dejansko komunist in kdo se samo izdaja za komunista, medtem ko je v resnici imperialistični agent.» Na koga je Hruščev konkretno mislil s temi besedami in koliko je resnična pripravljenost albanske vlade, da razvija meddržavne odnose z Jugoslavijo, bodo, poudarjajo v Beogradu, pokazala prihodnja dejanja.

B. B.

hotel javno pokazati, da popolnoma soglaša z ostrimi napadi na Jugoslavijo, in temu nasprotujoče mnenje da bo Hruščev vplival na albanske voditelje, naj ublažijo svoje napade. V korist drugega mnenja je govorilo dejstvo, da je gonja proti Jugoslaviji pred obiskom Hruščeva izgubila malo na svoji ostrini in da so se med obiskom partijsko-državnih delegacij v Bolgariji in na Češkoslovaškem izognili neposrednim napadom na Jugoslavijo. So tudi drugi znaki, na osnovi katerih politični opazovalci sklepajo, da se pričenja ponovna postopna normalizacija odnosov držav sovjetskega bloka z Jugoslavijo. Češkoslovaška partijska delegacija, ki je na poti v Prago potovala po daljši poti skozi Romunijo, se je pred dnevi vrnila v domovino skozi Jugoslavijo in pri tej priložnosti poslala pozdravno brzojavko maršalu Titu. Podobno brzojavko je poslal tudi predsednik sovjetske vlade Hruščev ob preletu čez jugoslovansko ozemlje. Hruščev in Enver Hodža v svojih govorih nista neposredno omenila Jugoslavije. Sicer je strupeni Enver Hodža v navzočnosti Hruščeva v zvezi z odnosi z Jugoslavijo omenil, da je albanska vlada pripravljena tudi v bodoče «kot vedno doslej» razvijati meddržavne odnose z Jugoslavijo na osnovi medsebojnega spoštovanja, enakosti pravic in nevmešavanja v notranje zadeve. Podobno formulacijo vsebuje tudi skupno sovjetsko-albansko sporočilo.

Na osnovi teh dejstev mnogi sklepajo, da so na Vzhodu uvideli nesmisel napadov na Jugoslavijo. Kljub pozitivnemu dejstvu, da se v govorih v Albaniji Jugoslavija neposredno ne omenja, gledajo beograjski politični krogi zelo rezervirano na možnost spremembe politike držav sovjetskega bloka do Jugoslavije. Jugoslovanski politični opazovalci namreč v zvezi s tem opozarjajo: 1. na: dosedanja neobičajna neskladnost med izjavami in dejanji držav sovjetskega bloka v odnosih do Jugoslavije; 2. na dejstvo, da je skupno poročilo ugotovilo, da v sodobnih pogojih glavna nevarnost za varnost socialističnega tabora in za mednarodno komunistično in delavsko gibanje predstavlja «revizionizem» in 3. na govor Hruščeva v Valoni.

V tem govoru je prvi tajnik KP Sovjetske zveze poudaril potrebo «borbe proti oportunizmu in revizionizmu» in dejal, da se «kapitalizem skuša, s pomočjo oportunistov in revizionistov, ki se često predstavljajo kot komunisti, infiltrirati v komunistične vrste. Zato moramo vedeti, je poudaril Hruščev, kdo je dejansko komunist in kdo se samo izdaja za komunista, medtem ko je v resnici imperialistični agent.» Na koga je Hruščev konkretno mislil s temi besedami in koliko je resnična pripravljenost albanske vlade, da razvija meddržavne odnose z Jugoslavijo, bodo, poudarjajo v Beogradu, pokazala prihodnja dejanja.

B. B.

—«»—

Tiskovna konferenca Kardelja in Gerhardsena

OSLO, 2. — Danes so se v Oslu nadaljevali jugoslovansko-norveški razgovori. Po razgovorih je bil podpredsednik zveznega izvršnega sveta Jugoslavije Edvard Kardelj s člani svojega spremstva gost na kosilu, ki ga je priredil norveški parlament. Predsednik norveškega parlamenta Langele, ki je pozdravil goste, je izrazil prepričanje, da bo obisk Kardelja prispeval k nadaljnji utrditvi dobrih odnosov med Norveško in Jugoslavijo. Kardelj se je zahvalil za gostoljubnost in izrazil upanje, da se bodo še nadalje razvijali prijateljski odnosi med obema državama. Po kosilu sta Gerhardsen in Kardelj govorila novinarjem o svojih vtisih o poteku norveško-jugoslovanskih razgovorov.

Na današnjem sestanku je norveški zunanji minister Lange obrazložil poglede svoje vlade na nekatera zunanjepolitična vprašanja.

Kardelj je med drugim dejal, da Norveška in Jugoslavija nimata v zunanji politiki drugega cilja razen krepitve mednarodnih odnosov in razvoja miroljubnega sodelovanja.

Nocoj je norveška vlada priredila v zgodovinskem dvorcu v Oslu večerjo na čast Kardelju in članom njegovega spremstva. Na večerji sta Kardelj in Gerhardsen izmenjala zdravici.

Gerhardsen je v svoji zdravici poudaril, da je nanj napravil velik vtis obisk v Jugoslaviji in razgovori z jugoslovanskimi državniki in zastopniki delavskih svetov, «ki so pokazali veliko poznavanje tehničnih in gospodarskih problemov». Problem samouprave v Jugoslaviji spremljajo z zanimanjem tudi izven meja Jugoslavije .

V odgovoru na zdravico je Kardelj poudaril prijateljske odnose med Jugoslavijo in Norveško, ki imata zelo podobne poglede o najvažnejših mednarodnih vprašanjih, posebno o vprašanju zmanjšanja mednarodne napetosti in premagovanja težav, ki tarejo svet.

Čeprav današnjo svetovno skupnost sestavljajo države z različnimi družbenimi sistemi, je tako povezana s skupnimi materialnimi in kulturnimi interesi, da je ohranitev miru in razvoj mednarodnega sodelovanja skupen interes celotnega sveta.

Sinoči je Kardelj v dvorani doma za splošno naobrazbo delavcev mesta Osla govoril o problemih socialistične izgradnje Jugoslavije.

—«»—

Nauk volitev v Aosti in Ravenni za KD: prekinitev povezave z monarhofašisti

Poziv KPI republikancem za sestavo pokrajinskega odbora v Ravenni
Očitki levičarjev v PSI avtonomističnemu vodstvu

(Od našega dopisnika)

RIM, 2. — Vsi vodilni politiki, ki so se za ta odločilni teden preselili na Sicilijo, so izkoristili tudi današnji državni praznik za volilna zborovanja. Naj navedemo le nekatera najbolj znana imena: Malagodi je govoril v Messini, minister za industrijo in trgovino Colombo prav tako in je polemiziral s Togliattijem, ki je nastopil danes v Trapaniju. Zelo zanimiv je bil govor Scelbe, ker je bil znan kot Milazzov prijatelj, toda Scelba ga je seveda danes napadal in dejal, da je Milazzo «izven igre»; pri tem je svoje poslušalce rotil in jim grozil, da na Sicilijo ne gledajo samo Italijani, temveč tudi zahodne in vzhodne države in da v primeru zmage levice Sicilija ne bo uživala tistih prednosti, ki jih bo dalo skupno evropsko tržišče itd.

Togliatti je v svojem govoru omenil najprej obletnico ustanovitve republike, pomen izida volitev v Dolini Aoste in v Ravenni; poudaril je, da je v Rimu vlada, ki je povezana z velikimi industrijskimi monopoli. Za Sicilijo je dejal, da je po krizi deželne vlade prišlo do napredka srednjih slojev, ki se hočejo nasloniti na ljudske množice, namen tega razvoja pa je razbitje klerikalnega političnega monopola. Končno je poudaril, da je Sveti oficij s svojo intervencijo zagrešil hudo napako v priheološki in moralni presoji.

Glede pisem, o katerih smo poročali včeraj, da jih prejemajo iz Amerike volivci, naj volijo proti komunistom, je predstavnik državnega departmaja izjavil, da gre za pobudo nekega newyorškega dnevnika in da pri tem nima nobenega opravka ameriška vlada. S tem seveda še ni dokazano, da ne gre za grobo vmešavanje tuje države v notranjo politiko Italije.

Predsednika vlade Segnija danes še ni bilo na Sicilijo, kjer ga pričakujejo za jutri. Ni dvoma, da bo tudi on pomagal pri napenjanju vseh sil za preprečenje poraza, kakršnega je krščanska demokracija doživela v Dolini Aoste, prejšnjo nedeljo pa v Ravenni, kjer sta KPI in PSI na pokrajinskih volitvah prejeli absolutno večino glasov (52 odst.). Če bi bil sistem pokrajinskih volitev proporcionalen, bi torej levica lahko sama sestavila pokrajinski odbor.

Zaradi tega je logično, da je KPI pozvala republikance, ki so prejeli štiri sedeže, naj s KPI in PSI sodelujejo pri sestavi pokrajinskega odbora. Komunistični poslanec Gullo je danes izjavil, da je povsem naravno, da sestavijo vlado tiste stranke, ki so prejele večino glasov. Tudi socialistični levičar Valori je povabil republikance na sodelovanje. Pri tem je dodal, da pomeni zmaga KPI in PSI v Ravenni obsodbo zagovornikov «tretje sile».

«Unità» piše v zvezi s tem, da so republikanci dosej odklonili vsako obliko sodelovanja s komunisti, pri čemer so se večkrat povezali ne samo s KD ampak tudi z desničarji. Verjetno je namreč, da republikanci poziva ne bodo sprejeli, čeprav kaže, da krajevni prvaki PRI v Ravenni vabilu ne nasprotujejo, toda vodstvo v Rimu bo prav gotovo vsak poskus sodelovanja od zgoraj preprečilo. Doslej republikanci na poziv še niso odgovorili.

Pač pa je nastala med demokristjansko levico in desnico v zvezi z volitvami v Ravenni polemika v njunih biltenih. Levičarski bilten Radar poudarja, da pomenijo volilni rezultati v Ravenni dokaz, da politika desnega centra in centristična politika ne nudi zadostne možnosti za «dihanje demokratičnih sil».

Toda do kdaj? Dolina Aoste in Ravenna pomenita «alarmna zvonca». Še vedno je čas za spremembo v smeri levega centra, ki ga želijo najbolj iskreni italijanski demokrati. In to velja prav tako za razmere v posameznih krajih kakor za vso državo, kjer se desničarji ne zadovoljujejo več z majhnimi uslugami, temveč zahtevajo popoln preobrat fronte.»

Desničarski bilten *Dies* pa pripisuje vzrok za poraz v Ravenni socialdemokratom in republikancem, češ da so «slaba točka centristične obrambe». Bilten napada pristaše MUIS in La Malfo. Kot kaže bi hoteli desničarji dokončno obračunati z malimi strankami in preiti na odkrito zavezništvo z monarhofašisti.

Republikanci in socialdemokrati so spričo teh napadov v očitni zadregi, ki jo kaže predvsem njihov tisk. Najbolj je pri tem prizadet voditelj zagovornikov sodelovanja s krščansko demokracijo, Pacciardi. Zato je pričakovati zmanjšanje njegovega ugleda v stranki in utrditev položaja La Malfe. Zadnji volilni rezultati bodo torej imeli pri republikancih za posledico morda premik politike bolj v levo.

Ni izključeno, da se bo nekaj podobnega zgodilo tudi pri socialistih, kjer levičarji izkoriščajo volilne izide v Ravenni za dokaz nepravilnosti politike Nennijevega avtonomističnega vodstva v stranki. Pričakuje se, da bodo na prihodnjem zasedanju CK PSI ponovno postavili zahtevo za tako vodstvo, v katerem hočejo biti proporcionalno zastopani. Levičarski prvak Gatto je poudaril, da ni možna nobena alternativa za politiko KD brez podpore komunistov; tisto, kar se je zgodilo v Dolini Aoste in v Ravenni bi moralo prisiliti sedanjo večino v PSI k večjemu sporazumevanju s KPI. Levičarji očitaja glasilu PSI «Avanti», da je zmagi v Ravenni dalo premalo poudarka in da je celo prikrilo sporazum med PSI in KPI.

Na hudo obsodbo je naletelo zadržanje rimskega župana Cioccettija, ki ni hotel, da bi občinska uprava organizirala proslavo obletnice osvoboditve Rima 4. junija. Zveza prostovoljcev za svobodo je objavila v tem smislu protestno resolucijo, v kateri poziva prebivalstvo, naj dostojno proslavi 3850 padlih za osvoboditev glavnega mesta.

A. P.

—«»—

Beograjska Opera žanje uspehe

WIESBADEN, 2. — *Na festivalu v Wiesbadnu je beograjska Opera sinoči z velikim uspehom prikazala «Borisa Godunova» od Musorgskega. Občinstvo je zelo toplo pozdravilo jugoslovanske umetnike, posebno Cangalovića, Korošca, Marinkovića, Milico Mladinović in dirigenta Krešimira Baranovića. Ansambel Opere je odpotoval v Lausanne, kjer bo jutri prikazal «Kneza Igorja» od Borodina.*

Poginila med operacijo astronavtska opica Able

WASHINGTON, 2. — Sinoči je poginila opica Able, ki je ena od dveh opic, ki je potovala v vesolje z raketo «Jupiter». Opica je poginila po operaciji, med katero so ji pobegnili izpod kože elektrode, povezane s posebnim aparatom, ki so ji jih bili nameščali pod kožo, preden je nastopila potovanje v vesolje. Elektrode so s kirurško operacijo vnesli pod kožo opice v dimljah, zato da so apparati lahko oddajali na zemljo podatke o obnašanju in psihološki reakciji opice

Predstavnik ameriške vojske je izjavil, da opica Able ni poginila zaradi posledic poleta po vesolju, pač pa je nastala infekcija v zvezi z operacijo.

Predstavnik je dalje izjavil, da so takoj po operaciji skušali opico na vse načine rešiti tudi z masiranjem srca. Toda vse to ni nič zaleglo in opica je poginila.

Pomočnik poveljnika odseka za raziskovanja polk. Hullinghorst je izjavil na tiskovni konferenci, da pri avtopsiji opice Able niso opazili «nobenih znakov poškodb» zaradi vesoljskega poleta. Pripomnil je, da vsi podatki kažejo, da je opica poginila zaradi «poustitve» srca pod anestezijo. Izjavil je tudi, da so podobni primeri smrti redki in da gre za smrt pod anestezijo, ki se je vsak kirurg boji».

Revija «Life» piše, da je bila ameriška vojska za svoj poizkus prisiljena v vsej naglici iskati opico vrste Rhesus, ki se je rodila v Ameriki, in to iz bojazni, da ne bi užalila Indije.

Revija pravi: «Nekaj več kakor teden dni pred istrelitvijo rakete je Bela hiša zvedela, da so bile vse opice, ki so jih učili uporabljati telegrafski ročaj v raketi «Jupiter» rojene v Indiji. Znano je, da velja še pri mnogih v Indiji opica vrste Rhesus za sveto. Bela hiša je odredila, naj takoj najdejo opico, ki se je rodila v Ameriki, kar je vojska nemudoma storila. Toda bilo je prepozno, da bi opico izvežbali za uporabljanje telegrafskega ročaja, in tako so ta del poizkusa opustili».

Devet mrtvih zaradi eksplozije

SCHUYKILL HAVEN (Pensilvanija), 2. — Zaradi eksplozije avtocisterne polne bencina je bilo ubitih devet ljudi, petnajst pa ranjenih. Nesreča se je dogodila med trčenjem tega vozila s tovornim avtomobilom, natovorjenim s plinskimi jeklenkami. Policija, ki je bila obveščena o trčenju, je ustavila ves promet na cesti, ker je pri trčenju nastal požar. Stevilni vozači ustavljenih vozil so se iz radovednosti približali policijskemu avtomobilu, ki je bil oddaljen sto metrov od požara. Nastala je eksplozija, pri čemer je plamen zajel skupino radovednežev in je devet od njih ubil, drugih petnajst pa ranil.

Jutri bo v francoski skupščini obračun vladne «doktrine» o Alžiriji

Pričakuje se živahna debata - De Gaulle sprejel Mulaja Hasana

PARIZ, 2. — V političnih krogih vlada veliko pričakovanje v zvezi z obrazložitvijo vlade o njeni politiki v Alžiriji. O tem bo v četrtek govoril v narodni skupščini predsednik vlade Debre. Zadevni govor bo vlada prej odobrila na svoji seji, ki je bila nalašč sklicana za jutri zjutraj pod predsedstvom De Gaulla.

Govoru bo sledila debata, na kateri bodo posamezne stranke obrazložile svoje stališče. Pripominja se, da o Debrejevi izjavi ne bodo glasovali, pač pa bodo glasovali o treh načrtih zakona, ki jih je pripravila vlada. Glasovanje bo torej kljub temu pomenilo sodbo o delu vlade.

Po enem letu novega režima bo pojutrišnjem prva priložnost za obračun vladne «doktrine» glede Alžirije in bo pokazala, kakšen je razvoj stališč posameznih skupin. Senatne volitve, ki so bile v nedeljo v Alžiriji, kažejo na spremembe stališč. Predstavniki 13. maja in celo predstavniki zveze za novo republiko so skoraj izginili, a so se spet pojavili prejšnji predstavniki kolonistov.

Tudi v Franciji sami se ugotavlja, da je bil pred enim letom med najbolj vnetimi branitelji De Gaulla in novega režima prav voditelj SFIO, Mollet. Čeprav ta še vedno podpira De Gaulla, a ne več brezpogojno, vendar se je izvršni odbor njegove stranke včeraj po dvodnevni razpravi o Alžiriji izrekel proti poročilu, ki ga je nedavno predložil poslanec golistične zveze za novo republiko Lauriol v imenu «alžirskih» poslancev. Ta načrt našteva načela in sredstva za izvajanje politike integracije v Alžiriji, t. j. združitve s Francijo.

Včerajšnja izjava izvršnega odbora SFIO pa poudarja, da socialisti nasprotujejo tej politiki in zahtevajo začetek pogajanj «s kvalificiranimi predstavniki alžirskega prebivalstva brez sleherne izjeme», kar je edini način za rešitev alžirskega vprašanja.

Spričo tega stališča bodo socialisti nedvomno glasovali proti trem načrtom zakona, ki določajo ukrepe za poenotenje proračuna, valute in sodstva med Francijo in Alžirijo. Na drugi strani pa ti trije zakoni prav gotovo ne bodo zadovoljili alžirskih kolonistov in skrajnežev, ki poudarjajo, da so nezadostni. Poleg tega so kolonisti zaskrbljeni zaradi molka generala De Gaulla in zaradi glasov, da namerava predsednik stopiti v neposredne ali posredne stike z alžirsko osvobodilno fronto.

Pričakuje se torej zelo živahna debata, čeprav ni nobenega dvoma o zmagi vlade.

De Gaulle je sprejel danes maroškega prestolonaslednika Mulaja Hasana. V maroških krogih izjavljajo, da sta Mulaj Hasan in De Gaulle govorila o vprašanjih, ki se tičejo obeh držav. Kakor je znano, domnevajo, da je razgovor v zvezi s pripravami za sestanek med De Gaullom in maroškim kraljem Mohamedom.

Včeraj je bil v Parizu pogreb ubitega alžirskega advokata Audie. V Marseillu so neznanci položili pred spomenik padlih venec s trakom z barvami alžirske osvobodilne fronte in z napisom: «Našemu nepozabnemu prijatelju advokatu Audii, žrtvi kolonialistov». Policija, ki je bila obveščena o dogodku, je venec takoj odstranila.

V Nikaragui izbruhnil upor proti predsedniku Somozi

Uporniki trdijo, da bo Somoza padel v 20 dneh - Aretacije v Paragvaju

MANAGUA, 2. — Vlada Nikarague je potrdila, da je skupina 75 «izdajalcev» in «plačancev» prišla z letali iz Costarice v Nikaraguo. Prva skupina 50 ljudi je prišla v nedeljo in se takoj skrila v gorovju, kjer so jo vladna letala in čete napadli. Drugih 25 ljudi pa je pristalo včeraj zjutraj v bližini Matagalpe, kjer so jih vladne čete obkolile.

V vladnih krogih zatrjujejo, da je bilo v enem izmed letal tudi orožje ter da so ga vladna letala napadla in je eksplodiralo.

Predsednik Nikarague Luis Somoza je izjavil, da se vladne čete sedaj borijo proti dvema majhnima skupinama napadalcev, ki so prišli z letali v Nikaraguo z namenom, da bi zrušili sedanji režim. Predsednik je dodal, da vlada obvladuje položaj in da so napadalci na begu.

Napovedovalec nekega tajnega radia je izjavil, da bo vlada Somoze padla najpozneje v dvajsetih dneh in da so številni člani vojske prešli na stran upornikov, med katerimi ni nobenega tujca.

List «La Republica» v San Jose (Costarica) piše, da so nekatere skupine narodne garde vdrle iz Nikarague na kostariško ozemlje in prišle do področja Santa Cruz. List «La Nacion» pa piše, da so v Nikaragui sestrelili neko civilno kostariško letalo, pri čemer je zgubilo življenje 50 potnikov. Kostariški minister za varnost je zanikal informacije, da je na meji z Nikaraguo prišlo do spopada med oboroženimi skupinami obeh držav. Pripomnil je, da civilna garda nadzoruje celotno severno mejo in da so tja poslali ojačenja. Poleg tega namerava vlada ukiniti dovoljenja letalski družbi «Aerovias Nacionales», da se preprečijo incidenti, kakršen je bil včerajšnji, ko so v Nikaragui sestrelili letalo te družbe s 50 potniki.

V političnih krogih v San Jose so mnenja, da je bilo na letalu 50 političnih beguncev, ki so se želeli vrniti v Nikaraguo.

Zvečer pa so objavili poročilo uporniških sil v Nikaragui, ki pravi, da je skupina 300 upornikov imela v kraju Telica bitko z elementi narodne garde. Poročilo dodaja, da je bilo 50 pripadnikov narodne garde ubitih, uporniki pa so izgubili 23 mož. Skupini upornikov poveljuje Herman Arguello De Leon.

ASUNCION, 2. — V zadnjih 24 urah so aretirali šest osebnosti paragvajske vladne stranke (Colorado). O aretacijah ne dajejo nobenih pojasnil, medtem ko je obsedno stanje še vedno v veljavi.

Politični opazovalci menijo, da so omenjene osebe aretirali, ker so podpirale parlamentarni protest zaradi surovega obnašanja policije proti študentom med demonstracijami v prejšnjem tednu.

Ker je kongres, ki je pod nadzorstvom vladne stranke, sklenil podpreti študente, ga je predsednik Stroessner razpustil, razlasil obsedno stanje v vsej državi in napovedal, da bodo v 60 dneh nove volitve, ki se jih lahko udeležijo vse stranke. Opazovalci menijo, da ti dogodki kažejo, da je v vladni stranki nastal razkol. Vlada je odredila tudi, naj se šole zaprejo za 15 dni.

—«»—

Mac Millan o Selwynu Lloydu

LONDON, 2. — Predsednik britanske vlade Mac Millan je na razna vprašanja v spodnji zbornici odgovoril: «Zunanji minister in jaz upava, da bova še dalje skupno delala še za mnogo časa». S tem je Mac Millan odgovoril bivšemu laburističnemu ministru za obrambo Shinwellu, ki ga je bil vprašal, kdo je odgovoren za izjave, da bo Lloyd zamenjan.

Predstavnik Foreign Officea pa je na tiskovni konferenci izjavil, da mu ni nič znanega o kaki preiskavi v zvezi z novico, ki jo je objavil «Times». Večina današnjih listov posveča mnogo prostora «prislal Selwynu Lloydu v Ženebudi Mac Millana, ki je poslal Selwynu Lloydu v Ženevo brzojavko, s katero mu izreka popolno zaupanje. «Times» pa omenja v svoji zadnji izdaji «razburjenje», ki je nastalo v Ženevi v zvezi s člankom njegovega političnega urednika glede politične prihodnosti Selwyna Lloyda. List pripominja med drugim: «Večini opaz

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 19,7, najnižja 14,2, zračni tlak 1016,2, veter vzhodnik 7 km, vlaga 70 odst., dežja 4,7 mm, nebo 8 desetin oblačno, morje rahlo razburkano, temperatura morja 17,4 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 3. junija
Pavla
Sonce vzide ob 4.18 in zatone ob 19.47. Dolžina dneva 15.29. Luna vzide ob 2.48 in zatone ob 16.52.
Jutri, ČETRTEK, 4. junija
Franc

Demokristjani namerno odlagajo ustanovitev deželne avtonomije

Nesmiselne zahteve videmske KD omogočajo osrednjemu vodstvu stranke, da zavlačuje rešitev tega vprašanja v nedogled

Kot smo že na kratko poročali, je predsednik vlade Segni v soboto sprejel pokrajinske tajnike Krščanske demokracije iz Trsta, Gorice in Vidma ter se z njimi razgovarjal o deželni avtonomiji in o gospodarskih vprašanjih pokrajin.

Tako so ponovno obravnavali vprašanje deželne avtonomije, ki se vleče kot jara kača in ki bi moralo biti že davno rešeno. Pri tem so omenili tudi razne težkoče krajevne in splošne narave, kakor da bi bilo vprašanje deželne avtonomije nekaj izven dosega človeške volje ter ne bi bilo odvisno predvsem od sil, ki danes vladajo v državi.

V resnici so krajevne težkoče stvar Krščanske demokracije same, kakor so tudi splošne težkoče le plod politike te stranke. Pri tem ne nameravamo postavljati v dvom namene tukajšnjih demokristjanov, ki utegnejo subjektivno tudi res želeti uresničenje deželne avtonomije, marveč le pribijamo, da stranka kot celota sama postavlja ovire. V krajevnem, to je deželnem merilu, pa naj bo to namerno ali nenamerno, so doslej storili demokristjani vse, da ne pride do ustanovitve avtonomne dežele. Med seboj se prepirajo o tem, katero naj bo glavno mesto dežele, koliko naj bo pokrajin, kakšen naj bo obseg dohodkov od davkov itd. S tem dejansko odlagajo ustanovitev deželne avtonomije v nedogled. Tako vztrajajo videmski demokristjani še vedno pri zahtevi, da mora biti glavno mesto dežele Videm ter da se ne sme ustanoviti pordenonska pokrajina, tako da bi lahko oni in vsi demokristjani sploh popolnoma vedrili in oblačili v deželnem svetu, saj je znano, kako velik vpliv imajo duhovniki na furlansko kmečko prebivalstvo, tako da bi demokristjani zlasti s pomočjo furlanskih glasov vse prevagali.

Spričo tega stanja se tudi nujno vsiljuje vprašanje, ali se ne skrivajo za tem prerekanjem načrti, da se deželna avtonomija sploh onemogoči. Tu pridejo namreč v poštev splošne težkoče, to je težkoče, ki jih ustvarjajo v središču. Čeprav je bila bivša «Ljudska stranka», predhodnica sedanje demokristjanske, zagovornica deželne avtonomije in decentralizacije in čeprav je Krščanska demokracija tudi sprejela in proglašala avtonomistična načela, vidimo v praksi, da jih je često zanemarjala ali pa celo delovala v popolnoma nasprotnem duhu. Spomnimo se le na ustavo, ki določa ustanovitev navadnih in posebnih avtonomnih dežel. Posebne dežele so ustanovili, seveda razen pri nas, na navadne pa so pozabili, pri čemer omenjajo med drugim «komunistično nevarnost», češ kaj bi bilo na primer z Emilio, kjer imajo večino komunisti in socialisti. Če bi namreč tam ustanovili deželo, bi bila Italija presekana na dvoje, kar bi bilo zelo hudo, ker ima Bologna med drugim tudi velik strateški pomen. Vsakdo vidi, da gre za neumestno strašilo, ker niso deželni upravitelji nikaki generali in bi s tem ne bila prav nič ogrožena enotnost države. Toda tu vidimo, da pride demokristjanom prav vsak izgovor, da lahko ignorirajo tudi lastni program.

Kar se tiče težkoč v Rimu, pa tudi ne smemo pozabiti, kdo omogoča demokristjanski vladi, da sploh ostaja pri življenju. Brez podpore misovcev in monarhistov bi vlada že davno padla. Ti dve stranki pa sta bili skupno z liberalci vedno hudi nasprotniki deželnih in drugih avtonomij ter sta zagovarjali strogi centralizem. K drugim vzrokom zaviranja deželne avtonomije se je torej pridružil še tale in nič ne kaže, da se bo v kratkem uresničila. Običajne fraze, da je predsednik vlade pokazal za vprašanje deželne avtonomije svoje razumevanje in zanimanje, nič ne spremenijo na stvari in že sedaj pravijo, da ne bo prišla deželna avtonomija pred jesenjo na vrsto. Ko pa bo prišla jesen, bodo govorili o zimi. Zato je kakor na dlani, da je za zavlačevanje tega vprašanja odgovorna predvsem Krščanska demokracija, kajti če bi ta stranka avtonomijo res hotela, bi kljub vsem težkočam lahko tudi pritisnila na svoje videmske voditelje, da bi se odrekli svojim nesmiselnim zahtevam. Sedaj pa vse kaže, da pridejo te nesmiselne zahteve prav tudi osrednjemu vodstvu.

—«»—

Za uzakonitev delovnih pogodb

V petek se bo sestal izvršni odbor in tajništva kategorij Nove delavske zbornice CGIL, ki bo govoril o načrtu za uveljavitev zakona o delovnih pogodbah. Ta zakon je zelo pomemben in pooblašča vlado, da daje delovnim pogodbam juridični značaj zakona. Postopek bo dokaj dolgotrajen, saj morajo sedaj sindikalne organizacije najprej predložiti vladi v proučitev delovne pogodbe, vendar bo privedel do bistvenih sprememb, ker bo dal delavcem v roke izredno močno orožje za dosego pravičnih prejemkov.

—«»—

48-urna stavka tekstilnih delavcev

Sindikalne organizacije CGIL, UIL in CISL so proglasile 48-urno protestno stavko delavcev in delavk tekstilnih podjetij. Stavkali bodo po vsej Italiji v petek 5. in v soboto 6. junija. Stavkali bodo tudi na našem področju, kjer so v večini podjetij delovni pogoji še slabši kot v sorodnih podjetjih v Severni Italiji.

—«»—

Občina sporoča, da bo od četrtka zaprta za promet Ulica Roma na odseku med Ul. Geppa in Ul. Ghega.

Svečane proslave ob dnevu republike

Župan bere obrazložitev diplome za javne zasluge, ki jo je prejel uslužbenec Giuseppe Carlon.

Ob prazniku republike je včeraj priredil vladni generalni komisar sprejem v prostorih prefekture. Sprejema so se udeležili predstavniki oblasti, župan iz Trsta in okoliških občin, predstavniki političnega in gospodarskega življenja in druge vidne osebnosti. Sprejem je potekal v prisrčnem ozračju in je na njem sprejemal goste vladni komisar dr. Palamara.

Dopoldne pa je tržaški župan podelil kopališkemu uslužbencu Giuseppu Carlonu diplomo za javne zasluge, ker je 11. junija 1956 rešil iz morja neko osebo, ki je skočila vanj, da bi napravila samomor.

Nekaj pojasnil glede podpore zaradi lanske suše

Prizadetim živinorejcem bodo razdelili močna krmila

Vrnili so se kmetje, ki so nakupili plemenske krave na Tirolskem

Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo sporoča, da so v teku priprave za brezplačno razdeljevanje potrebščin kmetovalcem, po predvidenih obstoječih predpisih, ki so pomladi 1958. leta zaradi suše delno ali popolnoma izgubili pridelek krme.

V ta namen so bili poslani občinam pokrajine obrazci, na katerih bodo zainteresirani prijavili utrpelo škodo.

V roku do sobote 20. junija morajo občinski uradi vrniti obrazce Pokrajinskemu kmetijskemu nadzorništvu, ki bo poskrbelo za nadaljnjo rešitev.

Vsem tistim, ki so utrpeli škodo na izgubi sena v letu 1958 in so lastniki goveje živine, se priporoča, naj čimprej predložijo prijavo, da jim rok ne zapade.

Za potrebna pojasnila se je obrniti na Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo v Trstu, Ul. Ghega št. 6-I. in na pristojne občine.

* * *

V zvezi s pojasnilom Pokrajinskega kmetijskega nadzorništva lahko nudimo prizadetim živinorejcem naslednje podrobnosti:

Predvsem je treba poudariti, da bodo podpore deležni samo oni kmetovtlci, ki imajo govejo živino. Le njihove prošnje bodo upoštevane, medtem ko ne bodo upoštevali prošenj onih kmetovalcev, ki sicer prideljujejo seno, a ga potem prodajajo, ker nimajo svoje živine.

Za naše področje je bila določena podpora v vrednosti 3.000 stotov žita, kar pomeni skoraj 16 milijonov lir. Jasno je, da ne bodo živinorejcem izplačali denarnih zneskov, temveč bo podpora obstajala iz raznih močnih krmil, soli in vitaminov in v hujših primerih škode tudi v jestvinah (riž, testenine itd.). Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo se je odločilo za pomoč v močnih krmilih predvsem iz razlogov propagande, ker se v našem živinorejstvu močna krmila še premalo uporabljajo. Živinorejci so namreč bolj vajeni krmiti živino z otrobi, kar pa ne prinaša koristi, ki bi jo imeli od močnih krmil. Zato je odločitev o dajanju podpore v obliki močnih krmil umestna, saj bodo živinorejci na ta način lahko sami spoznali in ugotovili prednosti, ki jih nudi krmljenje z močnimi krmili.

Lanska pomladanska suša je živinorejcem povzročila veliko škodo, saj so nekateri kmetovalci pridelali tudi do 60 odstotkov manj sena kot ob povprečno dobrih letinah. Škoda seveda ni bila povsod enaka, a na splošno računajo, da je znašala na vsem področju od 50 do 60 milijonov lir. Res je, da se je stanje travnikov kasneje popravilo, saj so v juniju in juliju zabeležili normalno količino padavin, tako da je bila druga košnja neprimerno boljša, a so se kljub temu številni živinorejci zlasti v zimskih mesecih znašli v škripcih. Zato pa je tudi toliko bolj razveseljivo dejstvo, da je bilo le malo živinorejcev, ki so bili prisiljeni zaradi pomanjkanja krme prodati kako žival iz hleva. Vsekakor pa bi bilo bolje, ko bi ta pomoč prišla že lani, vsaj pozimi, tako da bi živinorejci imeli od nje takojšnjo in neposredno korist.

Kmetovalci, ki nimajo živine, a pridelujejo seno za prodajo, bodo brškone hoteli vedeti, zakaj oni ne morejo biti deležni podpore. Zvedeli smo, da se je Kmetijsko nadzorništvo postavilo na stališče, češ da so ti kmetovalci utrpeli manj škode kot živinorejci, in sicer zato, ker so sicer pridelali manj krme, a so jo zato draže prodali. Zato njihova gospodarska škoda ni bila tako velika kot škoda, ki so jo utrpeli živinorejci, saj so morali le ti v zimskih mesecih odšteti lepe denarje za nakup krme, če so hoteli ohraniti svojo živino.

V zvezi z živinorejo naj tudi omenimo, da so se prav te dni vrnili iz okolice Bocna nekateri domači živinorejci, ki so skupno s strokovnjaki Pokrajinskega kmetijskega nadzorništva kupovali živino na Južnem Tirolskem. Ta nakup je bil izvršen v skladu z zakonom 1377, ki predvideva in določa pogoje za nadomestitev jetične živine z zdravo živino.

Živinorejci, ki so se poslužili ugodnosti tega zakona, so vsi iz dolinske občine, le eden je iz Bazovice. Sedaj so kupili 11 krav čiste sivorjave alpske pasme, ki bodo kmalu pripeljane v Trst. Cakajo namreč le še na krvni izvid iz veterinarskega inštituta v Padovi in če bo ta povoljen, bodo krave v kratkem razmeščene po hlevih naših domačih živinorejcev.

Pogoji za nakup živine na osnovi že omenjenega zakona so namreč — vsaj kar se zdravja tiče — izredno strogi. Pred nakupom je treba na kravi napraviti številne poskuse, med njimi že omenjeni pregled krvi, poskus s tuberkulinom, ugotoviti, da ni okužena z brucolozo itd. Potem je treba dokazati izvor živali, in sicer na osnovi rodovniške knjige, in šele po vsem tem se lahko kupčija sklene.

Kot smo že omenili, so tokrat kupili 11 glav živine, toda s tem še ni izčrpan prispevek, ki ga nudi država za sanacijo živine. Ostali živinorejci bodo namreč prišli na vrsto jeseni, in sicer septembra. Zdi se, da bo ugodnosti omenjenega zakona deležnih takrat še več živinorejcev kot sedaj.

—«»—

Porotno sodišče spet v Trstu

Ves maj so bila vrata dvorane porotnega sodišča zaprta. Porotniki so se s predsednikom preselili v Gorico. Sedaj pa so zopet v Trstu in 4. t. m. se bo začel prvi proces zadnjega zasedanja porotnega sodišča pred poletnim odmorom.

Na zatožni klopi bo Glauco Marija Zeniani, ki je stanoval v Ul. Roma in ki je 11. julija lani izvršil zelo drzen rop. Toda fanta so nekaj dni kasneje zasledili in ga poslali v zapor, kjer je še vedno v pričakovanju razprave.

Obtožba je kar resna: obtožen je ropa, ker je na sedežu Srbske pravoslavne občine v Ul. Genova zakrinkan in oborožen oropal grofa Aleksandra Vidakoviča, tajnika občine, ter uradnika Živadina Petrovića. Prvemu je pobral 320 ameriških dolarjev in 120.000 dinarjev, drugemu 8.000 lir in 1.000 dinarjev, medtem ko je v blagajni našel približno 120.000 lir.

Z aretacijo pa je prišlo na dan, da je fant skrival od maja 1945. do julija lani puško vrste «Steyer» z naboji, da je imel naboje za lovsko puško in končno tudi, da je bil v posesti samokresa Beretta, s katerim je izvršil roparski napad. Tako si je naprtil še dve obtožbi.

Z Zenianijem pa bo na zatožni klopi tudi dijak Claudio Corazza iz Ul. Rossetti, katerega obtožujejo, da je shranil večji del oropanih dinarjev.

Razprava, kateri bo predsedoval dr. Rossi (stranski sodnik dr. Ligabue, zapisn. — Magliacca), se bo začela v četrtek ob 9.30. Obtoženca bosta zagovarjala odv. Amodeo in Coen.

Četrta javna produkcija Baletne šole SNG

Nastop je zadovoljil starše in številne ljubitelje baleta

Sodelovali so tudi nekateri gojenci Glasbene Matice - Nastopilo je 24 plesalk in plesalcev

Četrta javna produkcija Baletne šole SNG s sodelovanjem nekaterih gojencev Glasbene šole v dvorani na stadionu «1. maj» v nedeljo popoldne je bila lepa prireditev, ves čas na višini zavidnega povprečja. Takoj je treba dati priznanje Adrijanu Vilesu za nemajhen trud, ki je rodil očitne uspehe. Baletni mojster zna namreč posamezne točke sestaviti tako, da doseže tudi s preprostimi, začetniškimi elementi lepe učinke. Obenem se je Viles izkazal tudi kot mojster kostumiranja. Pri raznih točkah so že kostumi dosegli pol uspeha celotne točke.

Poleg Micheluzzi Selme, ki je v tem zboru plesalk in plesalcev že prava «primabalerina», je nastopilo še 23 drugih plesalk in plesalcev (plesalci so bili pravzaprav samo trije). Med temi so razlike v letih in velikosti, po trajanju šole in po sposobnosti in znanju. Tako imamo nekatera še majhna dekletca, ki se posvečajo boletu že nekoliko dlje kot mnoge njihove starejše in večje vrstnice, pa so zato tudi njih dosežki na produkciji večji.

Spored se je začel s plesom «Na perzijskem trgu», ki ga je na Kennelyjevo glasbo koreografsko pripravil — kot vse ostale točke — Adrijan Viles. Pri tej točki je nastopilo 11 manjših gojencev (10 deklic in 1 deček), ki so takoj spravili občinstvo v dobro razpoloženje, ki se je potem ohranilo od točke do točke ter se pogosto še stopnjevalo. V naslednji točki sta zaplesali Brahmsov «Madžarski ples št. si še Sosič Tatjana (Straussov Sonja z živahnostjo in ognjevitostjo. Mavec Danica je nato sama zaplesala na Griegovo pesem «Jutro». Poleg nje so nastopile s samostojnimi plesi še Sosič Tatjana (Straussov «Valček»), Pulger Sonja (Mendelssohn, «Pesem pomladi»), Micheluzzi Selma (Chopin, «Briljantni valček») ter Batič Majda (Thomas, «Gavotta» iz «Mignon»). Medtem ko predstavlja Selma Micheluzzi že razred zase in je bila po svoji točki deležna obilnega aplavza, tako je od mlajših pri občinstvu zlasti vžgala Majda Batič s svojo lahkotnostjo in prisrčnostjo. S tem pa nočemo drugih niti najmanj prikrajšati na priznanju za njihov trud in uspeh.

Četrta točka na sporedu je bil ples «Tretji mož» (glasba Karasa iz istoimenskega filma). Nastopili sta sestri Marjanca in Metka Stoka ter Sergij Tavčar. Gotovo spada ta točka med najbolj ugodno sprejete tako zaradi dobre izvedbe in posrečenih kostumov (rdeči fraki, cilindri in palice s kroglicami za ročaj). Večja skupina je zopet nastopila (večinoma večja dekleta) v «Grškem plesu» iz Boitovega «Mefistofela». Prav tako je bilo več gojencev zaposlenih pri dveh zaporednih plesih. «Labodu» (Saint-Saëns) in «Plesu malih labodov» (Čajkovski).

V drugem delu je bil poleg solističnih točk Lisztov «Ljubavni sen», v katerem je glavna teža izvedbe slonela zopet na Selmi Micheluzzi, poleg katere sta nastopila še Lučano Ferluga ter Danica Mavec. Drugi skupinski ples je bil Stothartov «Valček sveč» ter končno turobna Griegova «Azova smrt», s katero se je spored zaključil.

Poleg imenovanih plesalk in plesalcev, ki so vsi nastopili tudi v skupinskih plesih, so po večkrat nastopili še Pegan Marija, Strekelj Sonja, Miriana in Viviana Ursini, Lucija Babič, Miranda Caharija, Magda Pertot, Branka Sulčič, Irena Žerjal, po enkrat pa Nadja Bucik, Jasna Peric, Stanka Sosič, Adila Pecchiari, Vera Kosovel ter Silvij Živic. Vsi nastopajoči zaslužijo pohvalo.

Nikakor pa nismo bili najbolj zadovoljni z osvetljavo in godbo. Želeti bi bilo, da bi luč z višine spremljala plesalce; tako pa smo jih včasih videli v svetlobi, drugič pa v temi, kar gotovo ni bilo po željah in namenu koreografa. Glasba je bila menda posneta na trakove, pri tem pa v večini primerov močno zabrisana, tako da je bilo kar čudno, kako so lahko plesalci vsakikrat sledili.

Spored so dopolnili nekateri gojenci Glasbene Matice: pianist Mario Renzi, violinistka Maja Furlan (ob spremljavi Marte Ščuka), pianistka Anamarija Bone ter violinistka Marta Valetič (ob spremljavi Neve Vrabec).

Občinstvo je bilo s prireditvijo vidno zadovoljno ter je odhajalo z željo, da bi mu vsi mali in večji plesalci in plesalke pripravili še več takih in še lepših produkcij.

—«»—

Zasedanje italijanskega društva za razvoj znanosti

Minister za vzgojo Medici bo prisostvoval 4. junija otvoritvi 47. zasedanja italijanskega društva za razvoj znanosti (SIPS), ki prireja mednarodni simposium o elektrolitih. Zasedanje bo organizirala tržaška univerza in bo trajalo do 9. junija.

—«»—

Delovna pogodba kamnarske industrije

V četrtek 11. junija se bodo na sedežu združenja industrijcev v Rimu nadaljevala pogajanja za obnovo delovne pogodbe zaposlenih v kamnolomih. Kot smo že obširno poročali, so bila pogajanja prekinjena in so se obnovila po uspešni vsedržavni stavki.

—«»—

PROF. CUMBAT NA POTOVANJE V ALŽIR

«Mouvement National des Elus Locaux» iz Pariza je povabil tržaškega župana, da se udeleži skupno s 36 župani največjih zahodnoevropskih mest potovanja v Alžir kjer si bodo ogledali francosko-muslimanske ustanove. Župan je določil, da bo na to potovanje odšel podžupan prof. Cumbat.

—«»—

Število odhodov ladij v juniju

Tokrat 103 odhodov, lani pa 112

V juniju bo po podatkih, ki jih ugotavlja agencija ASTRA, odplulo iz Trsta na rednih progah 103 ladij, medtem ko je v istem mesecu lanskega leta odplulo 112 ladij. Zlasti se bo občutno znižalo število odhodov proti Levantu, medtem ko se bo nekoliko povečalo proti pristaniščem Jadranskega morja in vzhodnega dela Sredozemskega morja.

Število odhodov proti raznim področjem bo naslednje: (v oklepaju število odhodov junija 1958): Jadransko morje-Sicilija - Malta - Tirensko morje - Španija 21 (16), Grčija - Turčija - Sirija - Libanon - Izrael - Egipt 37 (47), Afrika - Rdeče morje 16 (12), Perzijski zaliv - Indija - Pakistan - Daljni vzhod 8 (11), Zahodna in Severna Evropa 5 (6), Severna Amerika 6 (8), Srednja Amerika - Tihi ocean 5 (7), Južna Amerika 5 (4), Avstralija 0 (1).

—«»—

Huda prometna nesreča na cesti Milje-Lazaret

Med vožnjo z vespo, na kateri sta sedela 26-letni Tiziano Torcello od Sv. M. M. Sp. in 24-letni Mario Benedetti iz Gornje Carbole, po cesti Milje - Lazaret, sta se fanta zaletela v vespo, s katero je Marcel Krečič s Kontovelske ceste vozil pred njima in katero je moral iznenada ustaviti. Sunek je Torcella in Benedettija vrgel z vozila, pri čemer se je posebno hudo poškodoval Torcello, katerega so morali zaradi verjetnih lobanjskih poškodb sprejeti s pridržano prognozo na II. kirurškem oddelku. Benedettiju pa so samo razkužili odrgnine in so ga odslovili.

—«»—

Slab doskok lahkoatleta

Med včerajšnjim lahkoatletskim tekmovanjem na stadionu pri Sv. Soboti je 22-letni dijak Umberto Blason iz Pierisa slabo skočil v daljino in si poškodoval koleno.

GLEDALIŠČA

S N G

V soboto 6. junija ob 21. uri v Avditoriju v Trstu premiera PAOLO LEVI

Po čem je resnica

(Legittima difesa)
Komedija v dveh dejanjih

Režiser ANTON MARTI
kot gost

Scenograf MILAN BUTINA
Prevedel IVAN SKUSEK

Osebe: Pietro - Stane Starešinič; Matteo - Jožko Lukeš; Grazia - Štefka Drolčeva; Rocco - Miha Baloh; Dekle - Nastja Grudnova; Fant - Livio Bogatec; Komisar - Danilo Turk; Agent - Silvij Kobal; Carla - Leli Nakrstova; Gianna - Bogdana Bratuževa; Natakar I. - Edvard Martinuzzi; Natakar II. - Josip Fišer; Tajnica - Nora Jankovičeva; Duhovnik - Dušan Jazbec; Crupie - Justo Košuta.

Železničar, prodajalec na železniški postaji itd.

V nedeljo 7. junija ob 17. uri v Avditoriju v Trstu ponovitev

Prodaja vstopnic v petek in v soboto v Tržaški knjigarni, Trst, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 61-792 ter eno uro pred pričetkom predstav v Ul. Roma 15-II.

RAZNA OBVESTILA

Slovenski fotoklub v Trstu. — Danes ob 20.30 redni sestanek v Ulici Roma 15-I. Na dnevnem redu razgovor o razstavi, nato projekcija filmov.

—«»—

Državni svet za delovne invalide

Državni svet v Rimu je odločil, da je zakon od 15. junija 1950 št. 539 raztegnjen za vse, ki so postali invalidi med službo, ugodnosti, ki jih uživajo vojni invalidi, tako da sta odslej na isti juridični ravni obe kategoriji. Pri računanju starostne dobe državnega uradnika je treba računati vojnim invalidom tudi ugodnosti, ki pripadajo onim, ki so postali invalidi zaradi zaposlitve.

Prosvetno društvo «S. SKAMPERLE» *iskreno čestita* DR. IGORJU GRUDNU *in soprogi* JANKI PLAHUTI *ob poroki in jima želi obilo sreče.*

KINO

Excelsior 16.00 «10 sekund z vragom», J. Chandler, J. Palance in M. Carol.
Fenice 16.00 «Vroči pesek», J. Cas. savates, V. Maskell.
Arcobaleno 16.00 «Kvota periskop», J. Garner, E. O'Brien. Cinemasc. Techn.
Supercinema 16.00 «Mi gangsterji», G. Cervi in Fernandel. Men za smeh!
Filodrammatico 16.00 «Ujetnik v Zendi», S. Granger, D. Kerr, J. Mason.
Grattacielo 16.00 «Osmo čudo sveta». Cinemascope, technicolor.
Cristallo 16.00 «Tom in Jerry v 3. rundi», technicolor.
Capitol 16.00 «Ubogi milijonarji», Maurizio Arena, Sylvia Koscina, Lorella De Luca, Alessandra Panaro, Fred Buscaglione.
Astra Roiano 16.00 «Pepel pod soncem», T. Curtis, N. Wood, F. Sinatra.
Alabarda 16.30 «Les amants», J. Moreau, J. M. Bory.
Aldebaran 16.00 «Maščevanje poročnika Browna», R. Calhoun, B. Garland.
Ariston 16.00 Glej poletni kino. L. Baccal, R. Stack, technicolor.
Aurora 16.30 «Sedmo Simbadovo potovanje», K. Grant in K. Mathews.
Garibaldi 16.30 «Puščica v prahu», S. Hayden, C. Gray.
Ideale 15.00 «Izziv obupancev», Glenn Ford, Randolph Scott, Claire Trevor.
Impero 16.30 «Christine», Romy Schneider. Zadnji dan.
Italia 16.30 «La violeteras».
Moderno 14.00 «Tihotapec», R. Mitchum, G. Barry, J. Aubuchon.
S. Marco 16.00 «Gospodar plavžev», scopecolor.
Savona 16.00 «Kitajski zid», Fernandcolor.
Viale 16.00 «Zaseda v Karibihu», A. Murphy, E. Albert.
Vittorio Veneto 15.30 «Nočem umreti», Barbara Graham, S. Hayward.
Belvedere 15.30 «Onstran reke», Technicolor. A. Murphy.
Marconi, Glej letni kino.
Massimo 16.30 «Tarzan in čarovnik», G. Scott, E. Brent.
Novo cine 16.00 «Cas življenja», J. Gavin, L. Pulver.
Odeon 16.00 «Zgodilo se je v jedilnici», W. Chiari, M. Riva.
Radio, Zaprto.

KINO V MILJAH

Verdi «Dreyfus», Jose Ferrer.

LETNI

Arena Diana (Ul. P. Revoltella 49) 20.00 «Dvoboj pri Bitterridgu», Lex Barker, M. Corday.
Ariston 20.30 «Zaseda v pragozdu», J. Bentley, technicolor.
Paradiso (Ul. Molino a Vento 11) 20.00 «Izza ogledala», J. Mason, B. Rush. Cinemascope, technicolor.
Marconi «Prednja straža sluša», ljubezen in pustolovščine nemškega pilota.
Ponziana 20.00 «Ciganska ljubezen», Carmen Sevilla. Technicolor.
Stadio 20.00 «Veliki izziv», Virginia Mayo. Cinemascope, technicolor.
Valmaura 20.00 «Daljni bobnik», Gary Cooper, technicolor.
Scoglietto 20.00 «Objektiv Burma», Errol Flynn.

RADIO

SREDA, 3. junija 1959

RADIO TRST A

7.00 Jutranja glasba; 11.30 Brezobvezno, drobiž od vsepovsod; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Orkester Guido Cergoli; 13.30 Lahke melodije; 17.30 Plesna čajanka; 18.00 Radijska univerza; 18.10 Beethoven: Koncert št. 4 v G-duru za klavir in orkester, op. 58; 18.45 Vokalni kvartet Večernica; 19.00 Zdravstvena oddaja; 19.20 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.30 Orkester Arturo Mantovani; 21.00 «Vister tez brez oklepa», veseloigra v treh dejanjih; nato saksofonist Gerry Mulligan in njegov kvartet; 23.00 Nočne melodije; 23.30 Polnočna glasba.

TRST

12.10 Tretja stran; 16.30 Kolesarska dirka po Italiji — prenos prihoda na cilj etape Genova-Turin; 18.00 Sentimentalni Juke box; 21.00 Koncert pianista Wilhelma Backhausa.

II. PROGRAM

10.00 Zeleni disk — pestra dopoldanska oddaja; 14.00 On, ona in tretji; 17.00 Tretja stran; 19.00 Glasba iz vsega sveta; 19.00 Igra orkester Walter Malgoni; 21.15 Ekipno prvenstvo med znanimi pevkami in pevci; 22.15 Aurelio Miserandino: «Una bella trovatana», radijska drama.

KOPER

Poročila v italijanščini: 12.30, 17.15, 19.15, 22.30.
Poročila v slov.: 7.30, 13.30, 15.00.

5.00-6.15 Prenos RL; 7.00-7.15 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 7.40 Glasba za dobro jutro; 8.00-12.05 Prenos RL; 12.05 Operni danski koktajl; 12.50 Ustanovitve KPJ; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Od melodije do melodije; 14.30 Okno v svet; 14.45 Filmska glasba; 15.20 Okrogle in poskočne; 15.40-16.00 Prenos RL; 16.00 Skladbe M. Kozine in L. M. Skerjanca; 16.15 Otroški kotiček; 16.45 Ritmi in pesmi; 17.30 Glasbeni mozaik; 18.00 Naša ženska; 18.20 Hribi in doline; 18.45 Obzorja; 19.00 Poje Rosemary Clooney; 19.30-22.15 Prenos RL; 22.15 Ritmi z orkestrom Lawson-Haggart; 22.40 Guido Santorsola: Koncert za kitaro in orkester.

SLOVENIJA

327.1 m, 202.1 m, 212.4 m

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.55

8.05 Jutranje glasbeno popotovanje; 9.00 Jezikovni pogovori (ponovitev); 9.15 Pesne melodije z znanimi orkestri; 9.40 Pet minut za novo pesmico. — Narodna: Drežniška; 9.45 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe; 10.10 Igra je Beneški fantje; 10.30 Slovenski samospevi; 11.00 Poje učiteljski pevski zbor «Emil Adamič» p. v. Jožeta Hanca; 11.15 Stanislav Rajičič: Koncert za violino in orkester; 11.35 Radijska šola za drugo stopnjo (ponovitev): Dva ljudska pesnika; 12.05 Poje Anica Zobovič; 12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Tatjana Hlišč: Ukrepi pri vstenju v proizvodnih sadovnjakih; 12.25 Arije iz slovanskih oper; 13.15 Zabavna glasba, vmes obvestila; 13.30 Poslušajmo trio Avgusta Stanka; 13.45 Radijska šola za srednjo stopnjo (ponovitev): Vzdolž istrske obale; 14.35 Anton Foerster: Sonatina za violino in klavir; Saša Santel: Concertino za violino in klavir; 15.15 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame; 15.40 Iz krvi rdeče. (Pavlek Miškina); 16.00 Koncert po željah; 17.10 Šestanek ob pesmi; 17.30 Pesmi in plesi iz Makedonije; 18.00 Kulturna kronika; 18.15 Nastopa Mariborski godalni ansambel; 18.35 Poje Pat Boone; 18.45 Razgovori o mednarodnih vprašanjih; 19.00 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Po črnih in belih tipkah; 20.15-23.00 W. A. Mozart: Vse so enake (Così fan tutte), komična opera v 2 dejanjih; 23.10 Zabavne melodije; 23.45 Jože Slavenski: Pesmi moje matere.

RTV JUGOSLAVIJA

17.00 Življenje in delavnost; 18.15 Otrok iz Siska — Zagreb; 18.45 Finalna nogometna tekma za pokal evropskega prvenstva — prenos; naša Evrovizija iz Stuttgarta; 20.00 TV dnevnik — Beograd; 20.30 TV tribuna — Beograd; 20.45 William Faulkner: Requiem za vlačugo — drama — Beograd.

TELEVIZIJA

14.00 Solska oddaja; 16.45 Kolesarska dirka po Italiji — prenos prihoda na cilj etape Genova-Turin; 17.30 Oddaja za otroke; 18.15 «Evrovision» — Prenos zadnje tekme za pokal evropskih nogometnih prvakov; 20.30 Poročila; 21.00 Posebna oddaja kolesarske dirke po Italiji; 21.15 «Vi teatrino»; 22.20 Okrog treh vulkanov; 23.30 Televropa; 23.40 Poročila.

Iz koprskega okraja

Sprejem na it. konzulatu Naval turistov s severa

Ob današnjem državnem prazniku je italijanski generalni konzul v Kopru dr. Guido Zecchin priredil ob 11. uri sprejem v prostorih konzulata. Prisotni so bili podpredsednik okrajnega ljudskega odbora v Kopru inž. Peter Aljančič, tajnik okrajnega ljudskega odbora v Kopru Črtomir Kolenc, predsednik okrajnega sindikalnega sveta Franc Klobučar, zastopniki goriškega, reškega in puljskega okraja, zastopniki lokalnih oblasti in organizacij ter zastopniki italijanske manjšine. V krajšem nagovoru se je italijanski generalni konzul pohvalno izrazil o dobrih odnosih obeh sosednih držav, hkrati pa se je zahvalil lokalnim oblastem za razumevanje in sodelovanje pri opravljanju njegove funkcije. V imenu povabljencev je odgovoril tajnik okrajnega ljudskega odbora v Kopru Črtomir Kolenc. Tudi on je poudaril dober razvoj odnosov med Jugoslavijo in Italijo ter izrazil prepričanje, da se bodo ti odnosi še bolj poglobili.

* * *

Večkrat smo že pisali, da se Slovensko Primorje vedno bolj in bolj uveljavlja v mednarodnem turističnem prometu. Čeprav se sezona ni še niti začela pa lahko že zapišemo prve zelo ugodne ugotovitve naglega razvoja turizma ob slovenskem morju.

Letos je velik naval gostov predvsem iz Avstrije. Nemčije in skandinavskih držav. Turisti omenjenih držav prihajajo največ z rednimi avtobusi, ki jih vozijo vsak ponedeljek in četrtek iz Celovca, do kamor pridejo z vlaki, Skandinavci pa tudi z avioni. Precej turistov pa se pripelje s svojimi vozili, s katerimi se potem dnevno odpeljejo na ogled v Piran, Izolo, Koper in tudi v oddaljnejše kraje, kamor hodijo iskat sami pristno istrsko kapljico in že vsem zelo dobro znan pršut.

Kot pretekla leta, tako bo tudi letos podjetje «Slavnik» vozilo inozemske goste iz Celovca s svojimi avtobusi. V lanski sezoni je imelo približno 200 prevozov tujih gostov do ali iz Celovca. Letos pa je do 1.6. podjetje Slavnik imelo že preko 80 takih prevozov in izletov, kar priča, da bo letošnja sezona, pa čeprav je začetek zelo muhast, rekordna.

* * *

Kmetijska zadruga Bertoki - Ankaran pripravlja letos 30 hektarov zemljišča za ureditev sodobne vrtnarije, na kateri bi sadili v glavnem povrtnino, predvsem pa zgodnjo spomladansko, ki gre najlaže v denar in kateri je pot na vsako tržišče odprta.

Zadnja leta so v tej zadrugi imeli že številne uspehe pri vzgoji zgodnjih sort povrtnine in ravno ti uspehi so jih napotili, da bodo sedaj začeli s smotrno vzgojo povrtnine na 30 hektarih zemljišča.

—«»—

Dva dni po nesreči podlegel poškodbam

Včeraj zjutraj je 38-letni Emilio Bigliani s Stare istrske ceste, katerega so v nedeljo sprejeli s pridržano prognozo v bolnišnico, podlegel poškodbam. Bigliani se je v nedeljo zvečer vračal z motorjem proti domu, ko ga je sredi nevihte oslepila svetloba strele, zaradi česar je treščil v obcestni kamen in se resno ranjen zavalil na cesto.

Na sodišču

Opraskala je policaja Goljufija se ni izplačala

Zaradi obtožbe bivšega sostanovalca češ da je izdala policiji Giacoma Bottalija, ki naj bi izvršil neko tatvino, se je 45-letna Francesca Cesarec por. Millo iz Ul. Cisternone spoprijela s podbrigadirjem Marinom Mazzucchinom, katerega je slučajno srečala v gostilni ned

NEKAJ UGOTOVITEV V ZVEZI S PONOVNO NEMIRNO ARGENTINO

Frondizijeva koncepcija odpovedala?

Izdal je «ekonomski nacionalizem» in poklical v deželo tuji kapital
Odpovedujejo mu zato delovne množice in tudi njegovi tesni sodelavci

Južna Amerika je vedno «živahna». Tu so državni udari in revolucije tako rekoč nujnost. V Argentini pa se je vse do pred pol leta zdelo, da so se razmere, po zrušenju Perona, pomirile. Vendar ni tako, kajti že jeseni lani in v prvih mesecih letošnjega leta je postalo v Argentini spet hudo živo: stavke, odstopi ministrov in je marsikak podoben dogodek. Vse kaže, da ta dežela politično ni stabilna. Frondizi, ki je zamenjal Perona, torej ni zadovoljil upom, ki so se vanj polagali. Sicer pa je res, da bi od njega preveč pričakovali, če bi hoteli, da bi v tako kratki dobi uredil vsa vprašanja, ki tarejo Argentino. Da bi nam to bilo jasno, stopimo nekoliko nazaj.

Preden je prišel Peron na oblast, se bivše argentinske vlade za delavski razred niso zmenile. Socialistična stranka je bila malo pomembna in delavsko gibanje slabo organizirano. Peron je ubral drugo pot. Njegovi delavski sindikati so bili bolj demagoškega značaja, vendar so bili nekak temelj njegove politike. Sedanji predsednik je to dediščino moral prevzeti in s činitelji delavskih sindikatov računati. Če bi ne pritegnil na svojo stran delavskih množic, ki so bile peronistično usmerjene, bi verjetno ne obstal dolgo. S tem tolmačimo tudi Frondizijevo pomirljivost do peronistov. Z druge strani pa so tudi sindikalne organizacije same od Frondizijeve vlade veliko pričakovale.

Frondizi pa delavskih množic ni mogel zadovoljiti, kajti Peronova oblast je argentinsko gospodarstvo do kraja izčrpala in ga praktično pustila na tleh. V teh razmerah je bilo treba kaj malo, da si Frondizi odtuji sindikate in delovne množice nasploh. In Frondizi je zares zgrešil korak. Brž ko je prišel na oblast, je Frondizi veliko kovoril o ekonomskem nacionalizmu». Le dobro leto zatem pa je svojo obljubo prekršil in poklical v deželo tuji kapital za eksploatacijo argentinskih petrolejskih virov. Predvsem peronistično usmerjene množice so v tem videle žalitev.

Konec leta 1958 in v začetku tega leta je zato prišlo do velikih stavk, v katerih so sodelovali tako peronisti, kot komunisti in tem so se pridružili še vsi nezadovoljni elementi. Frondiziju ni preostalo drugega kot proglasiti obsedno stanje.

Frondizi se je znašel na razpotju. Stopiti na stran peronistov in nezadovoljnih množic ali še bolj pritegniti tuji kapital, da bi trenutno vsaj zadovoljil množice - s tujim bogastvom. Ni hotel niti enega, niti drugega. Vsaj na videz ne. Zato se je obrnil na vojsko. Toda ta je prav tako odpovedala, ker da je njen cilj obnova ustavne demokracije. Frondizi je pri tem nasedel tudi svojemu gospodarskemu svetniku Frigeriju, katerega vpliv na vlado je čedalje močnejši.

Frondiziju ne bi mogli očitati, da ni imel dobre volje urediti argentinsko gospodarsko vprašanje. Toda zaradi razmer in morda tudi nekih čudnih naključij je dejansko pogrešil in s tem izgubil oporo v množicah. Peron je od prejšnjih vlad podedoval polne državne blagajne, Frondiziju pa jih je peronizem pustil prazne. Kljub temu je Frondizi ob svojem nastopu veliko obljubljal. Obljubljal je razmah industrije in večje bogastvo potrošnih dobrin, ki pa naj bi jih proizvajali doma, ne pa uvažali. Zgodilo pa se je, da je kljub svojim obljubam moral poklicati v deželo tuji kapital in od mednarodnega monetarnega sklada, od ZDA in ameriških privatnih bank dejansko dobil 329 milijonov dolarjev. Kot bi mu to ne bilo dovolj, je ob svojem obisku v ZDA ponovno pozval ameriške finančnike, naj vložijo čim več svojih sredstev v argentinsko industrijo. Pri tem se je sicer opravičeval, da argentinska vlada ne daje tujcem koncesij za izključno izkoriščanje petrolejskih vrelcev, pač pa da tuji kapital le najema. Toda to ni zaleglo, ker mu je opozicija upravičeno vrgla na krožnik, da je zatajil «ekonomski nacionalizem». Očitajo mu tudi, da je Argentino prodal Ameriki. In tedaj so se v Argentini začeli nemiri, ki pa Frondizija niso streznili, ker je trmasto vztrajal na svoji poti. Da bi nekoliko pomiril razburjenje, je vrgel v prosto prodajo tuje devize, hkrati pa skrčil administrativne izdatke in zmanjšal državno birokracijo. Toda prišlo je do ponovne napake.

Vtem ko je država že dolgo let podpirala mnoge služnosti in dopuščala uvoz nekaterih vrst potrošnega blaga na bazi umetnega tečaja, ki je bil mnogo nižji od tečaja na svobodnem tržišču, je Frondizijeva vlada sedaj nenadoma vse to prekinila in državna podjetja za električno energijo, telefon, železnice in drugo so se morala kar čez noč orientirati na «lastni ekonomski račun», ker je država vse podpore črtala. Iz tega ni moglo priti nič drugega kot to, da so ta podjetja breme preložila na potrošnika. Brž ko so bile državne podpore ukinjene, so se življenjski stroški začeli dvigati in potrošnik je takoj občutil, kaj pomenijo nove cene za pogonsko energijo, za gorivo in za uvožene surovine. Pri tem je vlada vztrajala še na nelogični trditvi, da to ne opravičuje dviga plač.

Ta konkretna dejstva so bila voda na mlin opozicionalno usmerjenih Argentincev, kar so logično izkoristili peronisti in komunisti. Da bi mera bila polna, je vlada z dekretom prepovedala vsako dejavnost komunistične partije. To je bila nova priložnost, da so se tudi politično nasprotni si opozicionalci strnili v enotno borbo proti Frondiziju in njegovi vladi. Temu so sledile še ostavke ministrov za finance, za trgovino, za prevoz in še ostavka predsednika državne uprave za premogovno industrijo. Tem dogodkom so sledili ponovni delavski nemiri in pojavilo se je tudi nezadovoljstvo v vojski.

Z vsem tem je bila podrta vsa Frondizijeva politična koncepcija. Njegova zamisel, da se bo gospodarstvo dežele ozdravilo s pomočjo stroge štednje in s pomočjo večjega angažiranja domačega in tujega kapitala, je izgubila na svoj vrednosti in utemeljenosti. Zadnji večji dogodek je to še drugače potrdil. Ostavko je dal še zunanji minister. In tako je Frondizijeva koncepcija izgubila na svoji vrednosti tudi glede zunanje politike.

Ko smo tako nanizali vse Frondizijeve napake in grehe, se postavlja vprašanje, kaj Argentini preostaja. Tudi med peronisti samimi ni več navdušenja za Perona, veliko bolj velja to za druge družbene in politične sile. Vračanja nazaj ni. Frondizi pa, kot vidimo, ne ustreza. Poznavalci argentinskih razmer pravijo, da opozicija Frondiziju ni načelno nasprotna. Ker druge poti ni, bi pristala tudi na nadaljevanje Frondizijeve oblasti, vendar le tako, da bi Frondizi in njegova vlada vnesli v svoj program nekaj korenitih sprememb, in sicer v duhu onih socialističnih načel in elementov, ki jih je zagotavljal Frondizijev prvotni načrt.

P. S.

Marilyn Monroe.

O FILMU, KI SEDAJ ZABAVA VSO AMERIKO

«Nekaterim je to všeč vroče»

S tem filmom se je Marilyn Monroe - po nekaj letih odsotnosti - triumfalno vrnila k filmu in v Hollywood

«Nekaterim je to všeč vroče» — to je film, s katerim neprekosljiva Marilyn Monroe ponovno zabava in ogreva Ameriko z izdatnim izpostavljanjem svoje magične ženskosti.

Ni bilo kritika, ki bi imel pogum proglasiti ta film za veliko umetniško delo, oziroma šarmantno ženo Arthurja Millerja za veliko filmsko igralko; toda prav gotovo ni bilo niti enega samega kritika, ki ne bi priznal, da se je ta ljubka žena — po nekaj let trajajoči odsotnosti — triumfalno vrnila k filmu in v Hollywood. Zdi se, kakor da Marilyn Monroe zadošča sama sebi. In to je vsekakor najbolj prepričljiva potrditev njene simbolične dominacije v svetu, ki vedno bolj nestrpno išče in hlasta po takšni simboliki.

Toda spretni roki preizkušenega filmskega mojstra Billya Wilderja se imamo zahvaliti, če se je neka povprečna burleska skrbno ognila vsemu, kar je banalno in tu pa tam okrepila s fino duhovitostjo, tako da je ta film, v celoti, nad povprečno hollywoodsko ravnijo zabavne zvrsti. Kajti zabaven je film v vsakem primeru, in to od začetka do konca.

Film «Nekaterim je to všeč vroče» je sicer lahka, in vedra parodija «divjega» razdobja naglega bogatenja, splošnega prerivanja, bučne razposajenosti in vsakovrstnega bliskovitega menjanja in norenja v Ameriki dvajsetih let tega stoletja. To je bil konflikt generacij in triumf naglih kontrastov. Zakon je prepovedoval prodajo alkoholnih pijač, toda črna borza je cvetela na vseh straneh, Amerika pa je pijančevala in prirejala orgije v skrivnih dvoranah gospodarske korupcije in v agoniji «izgubljene generacije». Moraliziranje in puritanske pretenzije predindustrijske dobe so se topile v močnem vetru novih strasti in zahtev. Dolar je blestel kot čarobna sila moči in prestiža na vrelem kontinentu industrije, trgovine, fantastičnega kriminala, surove zabave in še bolj surovega izkoriščanja. Omamljeni moralisti so z žalostjo gledali na ta besni vrvež podivjanih mladoletnikov v Fordovih avtomobilih.

Nastopila je nova doba. Pripravljala se je nova kriza.

Leto 1929...

Gangsterji vsemogočnega Al Caponeja vedrijo in oblačijo po vsej Ameriki. V Chicagu ubijajo s puškomitraljezi svoje tekmece iz nasprotnega tabora - sredi belega dneva in sredi milijonskega mesta. Dva mlada brezposelna glasbenika naletita slučajno na neki tak obračun med gangsterji in postaneta proti svoji volji edini priči žalostnega prelivanja krvi. Za njima se spustijo gangsterji z odločnim namenom, da ju, po kratkem postopku, pošljejo na drugi svet, preden bi nesrečna glasbenika padla v roke policiji in tam izpovedala, kar sta videla. Da bi se rešila gotove smrti, se nesrečna muzikanta oprimeta poslednje rešilne bilke: slečeta hlače, oblečeta si žensko oblačilo in natakneta ženske čevlje, našminkata se in se, tako preoblečena v dekleta, pridružita neki potujoči ženski igralski ekipi, ki odhaja na gostovanje v Florido...

Ni si težko zamisliti, kaj vse se more poroditi iz take zmešnjave nasprotnih spolov, v kateri se dva mladeniča (izvrstni Jack Lemmon in lepi Tony Curtis) spremenita v nedolžni dekletci, in z igralsko skupino delita ves čas zlo in dobro gostovanja, vštevši spalne vozove na vlaku in hotelske sobe v Floridi, ki jih delita s svojimi «kolegicami», od katerih je ena tudi Marilyn Monroe! Ni bilo lahko ogniti se nevarnosti, da taka burleska zdrsne na neokusne trivialnosti, toda, po splošnem priznanju, se je režiser Billy Wilder uspešno ognil tej nevarnosti.

Njegova zasluga pa seveda ne bi bila tako lahko vidljiva, niti bi bil film tako privlačen, če Marilyn Monroe ne bi bila to, kar je. Ona je v ta film vnesla vse svoje obilne dražesti in, med drugim, tudi dokazala vsem — pa tudi najstrožjim filmskim kritikom — da njene možnosti kot komične igralke niso majhne. Pa tudi njena vloga v filmu ne bi mogla biti bolje izbrana in bolj posrečeno izdelana. To je dekle-simbol «vročega», razvratnega, pestrega, razburljivega razdobja, ki se ne more povrniti. Marilyn Monroe je mlado, revno dekle dobrega srca, nemirna, polna življenjske vedrine, hkrati pa polna odpustljive muhavosti. Nima sicer niti počenega groša, ima pa divno, pošteno srce, in je vsa prevzeta od domišljije mladega, vedrega in še neodraslega dekleta: o dragem, ki bi bil najbogatejši, najlepši in najrazsodnejši ljubimec na svetu.

Glavna junakinja je preprosta, otročja, dražestna in neodoljiva: prava Marilyn Monroe. In kot ženska in kot idol: kar je več kot zadostno, da filmu «Nekaterim je to všeč vroče» zagotovi veliko in donosno bodočnost v vseh kinematografih sveta. Kajti pred tako opojno zabavo, izginajo — vsaj za trenutek — vse skrbi; preneha vsako razmišljanje in vse moške oči se v kinematografski dvorani spremenijo v en sam zanos; «Ah, ta Marilyn!».

—•—

Spet oropan avto z denarjem

LONDON, 2. — Z ukradenim avtomobilom so se maskirani roparji zaleteli v avtomobil, ki je prevažal denar iz neke banke v južnem delu mesta, in so zbežali s 3500 funti v gotovini. Soferja, ki je prevažal denar v neko krajevno centralo za mleko, so roparji pretepli, mu vzeli ključe, odprli prtljažni prostor na avtomobilu in nato zbežali s plenom. Vse se je zgodilo v manj kot eni minuti. Napadalci so zbežali z nekim tretjim avtomobilom, ki je pridrvel na kraj napada.

—«—

Čudna igralnica in aretirani igralci

RIM, 2. — Agenti oddelka za promet in turizem pri policiji v Rimu so preprečili nadaljnjo dejavnost nekaterih lastnikov igralnic na obrežju Tibere. Agenti so na motornih čolnih rečne policije in preoblečeni v delavce, ki čistijo rečno dno, zasačili in aretirali kakih 20 oseb, medtem ko so igrale hazardne igre v neki jami, ki jo je prikrivalo gosto trsje.

Agenti so prišli na sled tej nenavadni igralnici spričo čudnega avtomobilskega prometa v bližini nekega gospodarskega poslopja ob nabrežju Tibere. Zaradi tega so policijski agenti ta promet kontrolirali in ugotovili, da so se avtomobili vračali pogosto na ta kraj. Med aretiranci so pretežno kinematografski operaterji in statisti.

—«—

Umrl pri izpitu 66-letni kandidat

RIM, 2. — Starejšega učitelja glasbe, 66-letnega Nicola Caputa, bivajočega v Coratu (Bari), je danes zjutraj nenadno zadela srčna kap, ko je polagal izpit na Konservatoriju sv. Cecilije, da bi postal profesor glasbe in petja. Nekateri profesorji so mu priskočili na pomoč, toda kljub temu je Caputo izdihnil, ne da bi prišel prej k zavesti.

PO PETIH LETIH NAPORNEGA DELA V DŽUNGLAH PANAME

Na magnetofonski trak zbrana vsa govorica opic vrste Hirada

Določene vrste opic danes govore na približno enak način, kot je pred nekaj tisočletji govoril pračlovek - Dr. Moynihan bo sestavil «slovar»

Smithov znanstveni inštitut v New Yorku je velik. V njem ima svoj oddelek tudi dr. Moynihan. Pet let pa je bil ta oddelek brez načelnika, kajti dr. Moynihan je bil ta čas v Panami, kjer je vodil «Canal Zone Biological Laboratory». Že sam naslov slednjega inštituta nam pove, s čim se dr. Moynihan strokovno ukvarja. Tudi laboratorij v Panami, ki se nahaja na otoku Barro di Colorado, pripada Smithovemu znanstvenemu inštitutu v New Yorku, vendar nas vsi ti inštituti in vse njihove sekcije sami za sebe ne zanimajo, pač pa nas zanima dr. Moynihan, ki se je pred kratkim vrnil iz Paname v New York, da bi uredil svoje beležke, svoja odkritja, ki jih je zbral v petih letih znanstvenega raziskovanja po Panami.

S čim se je dr. Moynihan ukvarjal? Raziskoval je «socialno življenje» opic, ki žive v srednjeameriških džunglah. Glavni predmet njegovega proučevanja je bila — govorica opic. S to problematiko se bo dr. Moynihan ukvarjal še naprej, toda trenutno pustimo njegove načrte in se ustavimo pri njegovih dosedanjih odkritjih.

V petih letih njegovega bivanja v džunglah, kjer je bil v stalni nevarnosti, da se naleze malarije, je dr. Moynihan na tisoče metrov magnetofonskega traku posnel glasove različnih vrst opic. Po svojih izkušnjah je prišel do zaključka, da opice med seboj govore in to ne morda z nekimi konvencionalnimi znaki, z gestami ali mimiko, ampak s pravimi glasovi, pri čemer uporabljajo dokaj široko skalo zvokov, ki dejansko tvorijo posamezne besede in izraze.

Dr. Moynihan dobesedeno pravi: «Jaz in moji sodelavci smatramo, da smo odkrili poreklo človeške govorice. Proučujoč govorjenje opic, smo ugotovili, da smo prispeli do one stopnje, na kateri se je znašel človek v začetku svojega razvoja, svoje evolucije. Seveda smo do tega prišli po obratni poti, od danes do predzgodovine človeka».

Dr. Moynihan natakne na magnetofonski aparat magnetofonski trak in ko se kolesce začne vrteti, slišimo iz zvočnika najprej njegov uvod: «Džungla Barro di Colorado, 13. marca 1958. Ura je devet dopoldne. Registracija glasov skupine opic vrste Hirada».

Nato se iz zvočnika slišijo razni glasovi in zvoki, šum krošenj dreves, klici papig, petje ptic in nato neki krik ali klic, moduliran v treh različnih tonih. Nato se sliši odgovor približno enakega glasu, le da so toni «odgovora» v obratnem smislu. Nato se krik spremeni v nekak zbor, ki prihaja iz mnogih grl. To rjovenje se nato veča in množi, dokler ne postane oglušujoče. Ne gre za krike treh ali štirih opic, pač pa za krike kakih sto ali več opic.

Dr. Moynihan nato razlaga: «Opica je opozorila na nevarnost. Sledile so ji druge opice istega krdela. Na neko drevo smo bili razpeli s slamo nagačeno kožo velike kače. Prva opica, ki jo je opazila, je opozorila ostale in opozorilo o nevarnosti se je nato širilo od drevesa do drevesa. Naslednjega dne smo spet prišli na isti kraj, s seboj pa nismo več imeli kače, pač pa smo z magnetofonom oddali včerajšnje prvo opozorilo. In reakcija vseh opic je bila enaka reakciji prejšnjega dne. Opice so mislile, da jih je opozorila neka opica».

Ameriški učenjak smatra, da so se tako sporazumevali med seboj tudi naši davni predniki. Pračlovek je reagiral s podobnimi zvoki, kriki ali klici, s podobnimi glasovi, kakršni so glasovi opic Hirada v panamski džungli. Skozi dolga tisočletja pa se je iz takih prvotnih enostavnih zvokov razvila človekova govorica.

Na nekem drugem magnetofonskem traku je dr. Moynihan zabeležil reakcijo opice — samice, ko so ji vzeli mladiča, ki ga je nosila na plečih. Z magnetofonskega traku se čuje sinkopirani glas, ki je podoben nekakemu joku. Pozneje se jok trenutno prekine in sledi mu krik v dveh zlogih. Zdi se, kot bi opica — mati nekoga klicala. Dr. Moynihan se sprašuje, ali ni to zelo verjetno ime male opice, ki ga opica — mati kliče?

Dr. Moynihan je prepričan, da opice med seboj govore, vendar pa ne vse v istem jeziku, ker niso vse vrste opic na enako visoki razvojni stopnji. Tudi opice imajo svojo predzgodovino. Kot govorimo mi o nekdanjem Babilonu, tako naj bi — po mnenju dr. Moynihana — tudi opice imele svoj Babilon. Od enega prvotnega opičjega jezika naj bi se jih bilo razvilo nešteto in to v tolikšne razlike, da ena vrsta, da eno pleme opic ne razume več drugega. To je dr. Moynihan tudi konkretno dokazal. Posamezna plemena opic glasovno drugače reagirajo na iste pojave. Dr. Moynihan vidi v tem dokaz, da modulirani zvoki, ki jih ti antropoidi dajejo od sebe, niso neki splošni nekontrolirani signali, pač pa jezik «v pravem pomenu besede», pa čeprav se daleč od človekove govorice.

Kdor je le nekaj časa živel v džungli — pravi dr. Moynihan — je mogel opaziti, da se živali med seboj opozarjajo na nevarnost. Neka ptica n. pr. da prva znak, da grozi nevarnost. Njen opomin je podoben paničnemu kriku. In tedaj vse živali bližnje okolice reagirajo ali z begom ali s skrivanjem. Toda vsi ti znaki, ti panični kriki, so le «splošni signali», ne pa posebni izrazi. Ostale živali torej reagirajo po izkušnjah ali po instinktu, ne pa zato, ker bi razumele nekaj specifičnega, ker bi v izrečeni ali kakorkoli izraženi «grožnji» nekaj razumeli. Ko pa opica glasno opozori na nevarnost, gre dejansko za besedno opozorilo. Dr. Moynihan je s pomočjo svojih sodelavcev napravil konkreten poizkus. Ko se je iz magnetofona slišalo opičje opozorilo, so se v njegovem smislu obnašale le opice in to niti ne vse, pač pa le opice določene vrste, dočim so ostale živali in opice drugih zvrsti ali plemen ostale povsem mirne, ker tega izraza, v tem primeru opozorila, niso razumele. Niso torej razumele govorice določene vrste opic.

V petih letih napornega dela je dr. Moynihan ugotovil, da ima najosnovnejša govorica opic kot osnovo šest do osem zvokov, vsak zvok pa še cel niz tonov. Določene skupine opic imajo bolj razvito govorico s 15 ali 20 osnovnimi zvoki in vsak zvok tudi do 15 tematskih variacij.

Znano je, da tudi v jezikih, ki jih govori človek, ena in ista beseda, ki jo sestavljata dva ali trije zlogi, ima več pomenov in to v odnosu na ton ali poudarek. Isto velja tudi za opičji jezik. Pri opičjem jeziku je to pravzaprav bistvena značilnost.

Od raznih vrst opic, ki jih je dr. Moynihan proučeval, so glede govora najbolj razvite opice Hiradi. Dr. Moynihan je prepričan, da je na svoje magnetofonske trakove registriral ves jezik teh opic in zatrjuje, da se more z njimi celo — pogovoriti. Z oddajanjem posameznih glasov z magnetofonskega traku more med opicami izzvati točno predvidene reakcije, tudi odgovore.

Vseh teh dolgih pet let dela, ki ga je dr. Moynihan opravil v džungli, pa so le začetek. Dr. Moynihan bo pri tem nadaljeval, vendar bo svoje delo osredotočil izključno na opice vrste Hirada in še to v drugačnih razmerah. Znanstvenik namerava nekaj teh opic ujeti, da bi jih imel stalno na razpolago in v primernejših delovnih okoliščinah. V tem primeru dr. Moynihan upa, da bo s potrpežljivim in dolgotrajnim opazovanjem in prisluškovanjem mogel celo izdelati nekakšen slovar opičjega jezika, seveda le za zvrst najbolj razvitih opic, opic Hirada.

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

Kaj moramo vedeti o histeriji

Histerija je živčno-duševno obolenje, ki so ga opisali že najstarejši zdravniški pisci. Ime samo pove, da so nekdaj napačno mislili, da je histerija v zvezi z obolenjem maternice (grška beseda za maternico je histera), ker so bolezen prvenstveno opazovali pri ženskah. Da pa temu ni tako, so nam med drugim najboljši dokazi tako imenovane vojne nevroze in psihoze, ki nam pričajo, da tudi moški masovno kažejo za histerijo značilne znake. Vzrok torej ne leži v spolu, temveč v duševni konstituciji ter v raznih neposrednih činiteljih, kot so duševni pretresi, afekti, neprijetnosti v življenju, razočaranja v poklicu in seksualne težave, kar vse vodi do tako imenovane histerične reakcije. Take osebe so zelo dovzetne za sugestijo ter so duševno izredno labilne.

Simptomi histerije so najrazličnejši, tako da včasih razpoznava ni lahka. Tako lahko pride do motenj vida, vonja in sluha, celo do namišlene gluhosti. Cesti znaki histerije so tudi krči, ki so podobni božjastnim, le da trajajo dlje časa in da se histerik nikdar ne poškoduje. Redka tudi ni neobčutljivost nekaterih delov telesa, dalje vzdigovanje iz želodca ter bruhanje. Značilno je tudi drgetanje, ki neredko zajame celo telo. Pri nekaterih histerikih je zmanjšana v znatni meri tudi občutljivost kože, pri drugih je spet povečana, zlasti velja to za glavo ter nohte in pri ženskah za dojke in jajčnike. Preobčutljivost je lahko tako stopnjevana, da pride do zlaganih bolečin v črevesju, spolovilih ter drugih organih, tako da misli neuka okolica ter včasih tudi celo neizkušen zdravnik, da gre za resnično bolezen. Izmed teh namišljenih bolečin je najbolj znana domišljija, da ima bolnik v žrelu kroglo ali cmok, zaradi česar ne more požirati ali pa se bo zadušil.

Histerični napad se prične navadno postopoma z vzdigovanjem iz želodca, razbijanjem srca ali z vrtoglavico, nakar sledi padec na tla ki pa je vedno zelo previden tako, da praviloma nikdar ne pride do poškodbe. Vsemu temu sledi znani histerični repertoar z metanjem, valjanjem, premetavanjem, brcanjem, kričanjem ter z najrazličnejšimi nenaravnimi držami, ki trajajo tako dolgo, dokler se histerik ne naveliča in utrudi.

Ves napad se vrši ne da bi prišlo do izgube zavesti ter je včasih zelo dramatičen, zlasti še za okolico, kateri se taki ljudje smilijo, tako da histerik vsekakor doseže tisti učinek, ki si ga želi. Potrebno je, da vemo, da pri tem ne gre za bolnike v pravem in običajnem pomenu besede ter da histeriku pri njegovih neupravičenih zahtevah ne smemo popuščati.

Dr. S. B.

HOROSKOP
ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) — Ce nimate potrpljenja, ne lotevajte se dolgočasnega dela, ki vam ne daje zadoščenja. V domačem krogu so potrebne odkrite besede.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) — Kljub vaši prirojeni previdnosti ste storili nekaj, kar lahko spravi v nevarnost vse vaše dosedanje napore.

DVOJCKA (od 21. 5. do 22. 6.) — Sklenili boste neko povezavo, ki sicer ne bo kdo ve kako koristna, ki pa vam bo pomagala, da si utrete varnejšo pot.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) — Nič odločni niste, zato je zelo verjetno, da vam spodleti začeto delo in da izgubite že skoraj gotov zaslužek.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) — Neki vaš predstojnik vas bo sodil, da ste preveč podjetni. Zato bo vaše odgovornosti skušal omejiti na najmanjšo mero.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) — Možne so spremembe v vašem poklicnem delu, ki pa bi bile z materialnega stališča koristne. Dobro proučite stvar.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) — Močno utrujenost čutite, zato bodite previdni. Previdni bodite tudi do novih znancev.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) — Ne dopuščajte, da vam vsilijo nalogo, ki ne spada v vaše področje, niti ste ji strokovno kos.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) — Delo, ki ste ga začeli, vam bo prineslo zadoščenje. Sprejmite tudi pomoč, ki se vam nudi.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) — Skušajte se sporazumeti in razumeti z osebami, ki so v vašem okolju. Ce vam to ne uspe, ste v nevarnosti, da izgubite zaupanje.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) — Možen uspešen zaključek posla, ki ste ga že črtali s programa. Ne prepirajte se s sosedi. Skodovalo bi vam.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) — V popoldanskih urah ne sklepajte pogodb, niti ne delajte načrtov, ker dan ni zato. Dogovorite se za že določeno potovanje.

Angelca Ocepek

V zimi leta 1944 je bila prvič med nami. Za seboj je imela dolgo pot po karaulah iz Bele krajine nekam visoko v cerkljanske hribe, peš od kurirske postaje do postaje. Toda bilo je kakor da utrujenost sproti premaguje in je zato ne čuti. Prosila je le, naj ji odkažejo prostor, se usedla in se sklonila nad svoje papirje. Takrat smo se pripravljale na Stijak, na prvo konferenco primorskih žena. Angelca je kot predsednica Slovenske protifašistične ženske zveze prinesla pozdrave in imela glavni referat. Zraven je povedala, da je bila delavka v Saturnusu in da se je z trinajstimi leti morala ozreti za kruhom. Pokazala je sliko svoje punčke, prvorojenke Tatjane. Komaj nekaj ur, in že je bilo tu tisto harmonično soglasje, ki je potrebno, da se ljudje imajo radi in se razumejo.

Na tem soglasju pa je pravzaprav slonela vsa naša osvobodilna borba. Tedaj smo mu rekli tovarištvo: Angelca je bila temu svetel vzgled. Človek je imel poleg nje občutek, da njen duh nikoli ne miruje, da venomer nečesa išče, kje, kako bi še in še pomagala, našla primerne besede, našla sredstva.

In prav ta njena lastnost je bila tista notranja gonilna sila, ki jo je peljala na pot borbe za pravice delavstva in vseh zatiranih. Pa čeprav je vedela, da je ne čaka nič dobrega. Na kraju je samo ječa in izgnanstvo, če jo zasačijo.

Oboje je okusila in tudi v Mopltaznih Bilečah je bila. Po vem tem pa ilegala v Ljubljani in partizanstvo. Kako bi jo primorske žene ne sprejele za svojo že po prvih pozdravnih besedah na konferenci v Stijaku? Menda je tudi sama to čutila. Primorska s Trstom, z vsemi neštetimi in zamotanimi vprašanji, ji je prirasla k srcu. Nenehna skrb matere za otroka. Tako smo prihajali k njej vsa ta povojna leta, kadarkoli je nanesla prilika.

Življenje je njeno požrtvovalnost in delavnost nagradilo z visokimi priznanji, na dnu pa je bila samo in edino človek, ki ga v današnjem hrupnem in mrzličnem svetu toliokrat zaman iščeš. In kot tako jo bomo tudi tržaške žene močno pogrešale. Ni je več... Za vedno pa bo ostalo tisto, kar nam je dala že v svojem referatu na prvi konferenci primorskih žena: zaupanje v pravico in pravičnost naše borbe.

Pred 100 leti se je rodil oče Sherlocka Holmesa

Te dni mineva sto let od rojstva Arthurja Conana Doyla (1859-1930), zdravnika in pisatelja, ki je v podobi Sherlocka Holmesa ustvaril za mnoge bralce kriminalk veliko bolj priljubljeno in celo veliko bolj realno osebnost, kot je bil Holmesov avtor.

Njegova prva povest je najprej doživela neuspeh, nato pa je z njo prodrl, potem ko je bila všeč uredniku neke ameriške revije. Ta jo je ne samo natisnil, marveč Doylu tudi predlagal, naj napiše roman, v katerem bo veliki detektiv glavni junak. In tako je Sherlock Holmes postal junak okrog 60 romanov in povesti, med katerimi sta znana zlasti «Baskervillski pes» (1902) in «Dolina strahov» (1915).

Dandanašnji so mnogi obiskovalci Londona prepričani, da je Sherlock Holmes v resnici živel. In tako pogosto vprašujejo londonske policiste, češ kje je ulica Baker Street 221 b, kar je v resnici izmišljeni naslov izmišljenega detektiva. Prepričanje, da je Holmes, ki je razvozlaval skrivnostne zločine z metodo logičnega sklepanja, resnična osebnost, je podkrepilo tudi dejstvo, da neka londonska kavarna nosi njegovo ime. Ta je na kraju, kjer v romanih stoji hotel, ki ga Holmes pogosto obiskuje. V tej kavarni hranijo zbirko predmetov, ki spominjajo na Holmesa, na eni izmed sten pa je tudi glava baskervillskega psa. V prvem nadstropju je rekonstruirana dnevna soba v ulici Baker Street 221 b.

Conan Doyle je po zaslugi svojih romanov iz neznanega in neznatnega zdravnika postal profesor fizike, prijatelj znanih državnikov.

Doyle je pisal tudi zgodovinske povesti ter fantastične romane o dr. Challengerju, ki da je odkril izgubljeni svet. Doylovo poznavanje kriminalistike je postalo koristno v enem izmed najznamenitejših sodnih primerov stoletja, ko je namreč pripomogel, da so izpustili Oscarja Slaterja, potem ko je ta prebil v ječi 19 let, dejansko pa ni bil kriv uboja neke starke.

Doylovi romani so še dandanašnji med najbolj branimi in največ prevajanimi knjigami.

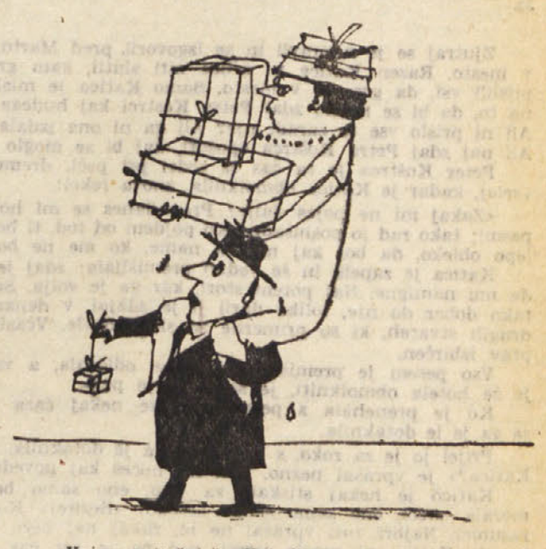

— Kaj se pritožuješ... Najtežje pakete nosim jaz!

Goriško-beneški dnevnik

Ob prisotnosti predstavnikov obeh narodnosti

V Ronkah je bil pokrajinski kongres udeležencev odporniškega gibanja

Poročilo tajnika Alda Franca in govor Videmčana inž. Rampole Izvolili so pokrajinski svet

V nabito polni dvorani ENAL v Ronkah je bil v ponedeljek zvečer 5. pokrajinski kongres bivših partizanov in garibaldincev, kateremu so poleg udeležencev iz vseh krajev pokrajine prisostvovali tudi predstavniki bivših slovenskih partizanov iz Doberdoba, Sovodenj, Standreža, Podgore, Pevme, Steverjana in Gorice.

Predsedoval je Morsolin, v predsedstvu pa sta bila poleg drugih tudi Mario Fantini-Sasso in inž. prof. Rampola-Roncioni iz Vidma.

Glavno poročilo je imel dosedanji tajnik ANPI Aldo Franco, ki je najprej ugotovil, da je imelo odporniško gibanje med drugo svetovno vojno izredno velik pomen za zmago zavezniških sil nad nacifašizmom. «Vsi tisti bivši partizani in garibaldinci, ki so se izkazali kot vojaki v tej vojni — je nadaljeval A. Franco — so tudi po vojni zavzeli zelo vidna mesta v političnem, upravnem in sindikalnem življenju». Kljub prizadevanju organizacije vlada še ni sprejela zakonskega osnutka za priznanje partizanskih odredov, ki so se v goriški in tržaški pokrajini borili proti okupatorju. S tem v zvezi je poudaril, da so bili predloženi še drugi zakonski osnutki, ki se tičejo odporniškega gibanja in njenih udeležencev, ki čakajo potrditve v parlamentu.

Sodelovanje slovenskih in italijanskih partizanov v osvobodilni borbi je dejstvo, ki ga ni mogoče izbrisati. Iz njega mora izhajati tukajšnja politika bratstva in sodelovanja.

Za njim je govoril Videmčan inž. Rampola, ki je govoril o neposredni zvezi med odporniškim gibanjem in ustanovitvijo republike.

Na koncu so izvolili 50-članski pokrajinski svet, ki bo iz svoje srede izvolil pokrajinski odbor in predsednika. Ta odbor bo skrbel za delovanje pokrajinske organizacije ANPI med obema kongresoma. Med člani tega sveta bodo izbrali tudi delegata, ki bo predstavljal federacijo na vsedržavnem kongresu, ki bo v Turinu.

—«»—

G. Cocianni pokrajinski tajnik KD

Gino Cocianni je bil v soboto na seji pokrajinskega odbora Krščanske demokracije izvoljen za pokrajinskega tajnika. Ostali odborniki so: Mariano Peternel (namestnik poslanca Martine) upravni tajnik, Giuseppe Agati, Giordano Cisilin (odgovoren za krajevne ustanove), odv. Aleardo Ginardi, dr. Marino Marin, odv. Gasparo Michieli, Ermelino Peresin in Giovanni Vezil (odgovoren za gospodarska in sindikalna vprašanja).

—«»—

Vozni red avtobusov «Avtoprometa»

Avtobusi «Avtoprometa» iz Solkana bodo odslej dalje vozili ob delavnikih po naslednjem voznem redu:

Odhod iz Solkana ob 7.30, prihod v Gorico k Ribijevi avtobusni postaji ob 7.55.

Odhod izpred Ribijeve avtobusne postaje ob 11.30, prihod v Solkan ob 11.55.

Odhod iz Solkana ob 14., prihod v Gorico ob 14.25.

Odhod iz Gorice ob 16.30, prihod v Solkan ob 16.55.

—«»—

Proslava dneva republike na ECA s 500 kosili

Včeraj je občinska podporna ustanova ECA 500 osebam postregla s kosilom ob priliki praznika republike. Ob tej priliki so bili prisotni tudi nekateri predstavniki oblasti.

—«»—

Rezultati nedeljskih občinskih volitev

V Romansu zmagali levičarji v Villesse demokristjani

V nedeljo so bile občinske volitve v občinah Romans in Villesse. V Romansu je zmagala demokratična lista, na kateri so bili socialistični in komunistični občinski svetovalci. Demokristjanska lista je dobila 897 glasov, levičarska pa 1.006. Belih glasovnic je bilo 79, 22 pa razveljavljenih.

V Villesse je zmagala demokristjanska lista s 481 glasovi, levičarska lista je prejela 330 glasov.

V obeh občinah sta bili predloženi samo dve kandidatni listi.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči dežurna lekarna Alesani, Ul. Carducci št. 12, tel. 22-68.

—«»—

TEMPERATURA VCERAJ

Najvišja temperatura 24,6 stopinje ob 14.10 najnižja 11,4 stopinje ob 1,40. Vlage 72 odstotkov. Padlo je 0,6 mm dežja.

—«»—

Sprejem na prefekturi ob dnevu republike

Včeraj dopoldne sta prefekt dr. Nitri in njegova soproga priredila na prefekturi sprejem ob priliki dneva republike. Udeležili so se ga vsi vidni predstavniki oblasti. Prisotni so bili parlamentarci Franco, Vallauri in Martina, najvišji predstavniki kvesture in funkcionarji prefekture, predsednik pokrajine odv. Culot, župani vseh občin naše pokrajine, šolski skrbnik Devetta, general Carofio, polkovnik Tomaino, poveljnik orožnikov Ortis, predstavnik finance De Luca itd. itd. Za povabljene predstavnike, ki so prišli na sprejem v družbi elegantnih žena, je prefekt priredil zakusko.

Srednješolci slovenskih šol v Gorici bodo tudi letos posvetili svojo

ZAKLJUČNO PRIREDITEV

staršem in sorodnikom. Ob tej priliki bodo nastopili s pravljično igro CUDEŽNE GOSLI in s petjem. — Predstavi bosta v nedeljo 7. in 14. junija na šolskem dvorišču v Ul. Croce. Prireditvi bosta ob 20.30.

13. junija v Doberdobu?

14. junija v Podgori?

Shod bivših partizanov v Podgori

Duh odporniškega gibanja je živ kljub procesom proti bivšim partizanom

Igranje godbe na pihala - Nastop pevskega zbora iz Doberdoba - Pozdrav Ivana Marinčiča v imenu slovenskih protifašistov ter govor Lizzera-Andrea

Včeraj popoldne je kljub deževnemu vremenu prišlo v «Parco dei Principi» v Podgori veliko bivših partizanov, garibaldincev in protifašistov. V parku, ki je zaraščen z mogočnim drevjem, je godba na pihala iz Ronk zaigrala več skladb, doberdobski pevski zbor «Jezero» pa je lepo zapel vrsto umetnih in narodnih pesmi, ki so jih poslušalci poslušali z velikim zanimanjem.

Prisotne je nato pozdravil v imenu slovenskih protifašistov novinar Ivo Marinčič, potem pa je govoril poveljnik garibaldinskih divizij v Furlaniji Lizzero - Andrea.

Marinčič je naglasil, da se vse do danes ni uresničil del zahtev, ki smo si jih postavili v borbi za osvoboditev; delovni ljudje še niso dobili svojega mesta v družbi in prav ustava pravi, da republika temelji na delu.

Lizzero pa je takoj v začetku poudaril bratsko sodelovanje italijanskih in slovenskih partizanov v osvobodilni borbi in rekel, da je italijansko odporniško gibanje podpisalo z jugoslovansko osvobodilno vojsko take zgodovinske dokumente, kakršnih Italija ni podpisala v zadnjih dvajsetih letih. Bratstvo, ki je bilo v osvobodilni borbi podlaga vsem akcijam, se mora sedaj okrepiti in razširiti na vse tiste, ki jim je pri srcu napredek države. Duh odporniškega gibanja je še vedno živ, čeprav uprizarjajo prav v Gorici procese proti bivšim partizanskim borcem (glej proces pred porotnim sodiščem v Gorici proti partizanskemu poveljniku Viniciu Fontanotu iz Tržiča!). Na koncu je zahteval, naj se naši otroci poučijo kolikšna je bila cena, ki jo je italijansko ljudstvo plačalo za svojo svobodo in za republiko.

Številni udeleženci so si ogledali fotografije partizanskih odredov, požganih vasi, ubitih partizanov in protifašistov, ki so bile obešene na deskah vzdolž zborovališča.

Zvečer je bil dobro obiskan ples.

—«»—

PODGORA

Danes in jutri zborovanja pred tekstilno tovarno

Tekstilne delavke bodo v petek in v soboto sodelovale v 48-urni vsedržavni stavki tekstilcev. Danes in jutri bo organizirala FIOT pred vhodoma v podgorsko tekstilno tovarno sindikalna zborovanja ob 5.30 in ob 13.30, na katerih bodo delavkam prikazali, zakaj je bila stavka proglašena in zakaj je samo od delavk odvisno, če bodo delodajalci pristali na zahteve delavcev pri pogajanjih v Rimu

—«»—

Padec motociklista

Včeraj popoldne se je 57-letni Alberto Sgurbissa iz Tržiča namenil priti s svojim motornim vozilom v Gorico. V Ul. Aquilea pa je mož iz neznanih vzrokov padel na tla. Ker so mimoidoči videli, da potrebuje zdravniško pomoč so takoj poklicali avto Zelenega križa, ki je ponesrečenca prepeljal v bolnišnico Brigata Pavia. Zdravniki so možu ugotovili pretres možganov, poškodbe lobanje ter rane po obrazu in rokah.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 17.00: «Izkrcal se je mornar», A. Krifitt, F. Warr.

VERDI. 17.00: «Nuernberški proces», dokumentarni film o sojenju nemških vojnih zločincev».

VITTORIA. 17.30: «Blu dipinto di blu», G. Ralli, D. Modugno, V. De Sica.

CENTRALE. 17.00: «Morski orli», G. Cooper, J. Wyatt.

MODERNO. 17.00: «Alibi».

V soboto pokrajinska seja

Ustanova bo zgradila svojo sejno dvorano

Dokončna odobritev proračuna za leto 1959

Po dveh mesecih odmora se bo v soboto sestal pokrajinski svet. Seja bo v občinski sejni dvorani v Ul. Crispi ob 16 uri. Dnevni red je zelo obsežen; vsebuje naslednje predloge odbora: dražba za preskrbo umobolnice z mesom v drugi polovici tega leta; dokončna odobritev proračuna za leto 1959; asfaltiranje ceste v Gradež; gradnja ograje okoli umobolnice; odobritev načrta za gradnjo pokrajinske sejne dvorane; sporazum z vsedržavno ustanovo gluhonemih v Rimu, da bi se goriški gluhonemi lahko izučili za mizarje; odobritev štipendij za dijake, ki študirajo agronomijo; imenovanje pokrajinskih predstavnikov v raznih komisijah ter razprava o interpelaciji svetovalcev KPI Bergomasa in Seličeve o krminsko-gradiškem namakalnem področju.

Na tajni seji bodo določili nagrade občinskim uslužbencem za njihovo 25 let trajajočo zaposlitev pri pokrajinskih ustanovah.

—«»—

Požar povzročil 120.000 lir škode

Gasilci so preteklo noč okrog 3. ure odšli v Ul. Fatebenefratelli št. 6, kjer je lesno podjetje bratov Zulli. Zaradi prevelike vročine se je v sušilnici vnel les. Gasilcem je po enournem delu uspelo ogenj pogasiti. Cenijo, da je požar povzročil okrog 120.000 lir škode. Podjetje je zavarovano.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

33. kolo A lige nogometnega prvenstva

Milan - zmagovalec 1958-59 Triestina dokončno izpadla

Zaradi izdatnega poraza Udinese ima Torino še trohico upanja

Nogometno prvenstvo A lige je za letošnjo sezono praktično zaključeno oz. skoraj zaključeno. Dolgotrajna in dramatična posredna borba za primat med Milanom in Fiorentino se je končno zaključilo z zmago prvega, ki je od včeraj z matematično gotovostjo osvojil naslov državnega nogometnega prvaka za leto 1958-1959.

Medtem ko je 33. kolo do kraja razčistilo situacijo na vrhu lestvice, pa je matematična rešitev na dnu vsaj delno prihranjena prav za zadnje kolo, čeprav lahko trdimo, da je praktično tudi na repu že vse določeno. Delna negotovost se namreč nanaša samo še na Udinese in na Torino, ker ima poslednji zaradi lastne zmage in zaradi poraza Udinese še vedno skromno teoretično možnost, da doseže furlansko moštvo in ga prisili k naknadnim tekmam za obstanek v Ligi.

Dokončno pa je že določena usoda Triestine. Z neodločenim rezultatom proti Lanerossiju je namreč toliko zaostala za Udinese, da bi je niti zmaga v Padovi v zadnjem kolu ne mogla več rešiti. Tako se je klavrno končalo enoletno življenjarenje tržaškega ligaša v A ligi prav na dnu lestvice.

Toda povrnimo se še nekoliko k vrhu. Milan si je zagotovil prvenstvo s pravo ekshibicijsko igro, v kateri je pregazil Udinese nič manj kot s 7:0. Njegovi napadalci so bili izredno razpoloženi, nad vse pa se je dvigal izvrstni režiser Liedholm, ki je dejansko gospodoval na igrišču.

Istočasno ko so Milančani po zaključeni tekmi vdrli na igrišče in dvignili svoje miljence na ramena, je stadion v Florenci odmeval od žvižgov, ki so spremljali pot tribune igralce Fiorentine, ki niso bili sposobni premagati uporno Romo. Z neodločenim rezultatom so si sami do kraja izkopali grob, katerega so si začeli grebsti že pred nekaj tedni.

Nič bolj časno ni opravil niti Inter v Alessandrii, še slabše pa Juventus, ki je moral pustiti obe točki v Rimu razpoloženemu Laziu.

Peto mesto si je že zagotovila Sampdoria z nedeljsko zmago nad Bologno, Napoli in Vicenza pa sta z neodločenima rezultatoma proti Barija, oz. proti Triestini preskočila Padovo, ki je morala pustiti obe točki razpoloženemu Turinu.

—«»—

V POVRATNI TEKMI

Ponziana - S. Donà 0:1

Strelec: v 8' prvega polčasa Perissinotto (SD).

SAN DONA': Maschietto; Tommasella, Salvadoretti; Vizzoto, Cornaviera, Mingardi; Paludo, Brollo, Perissinotto, Beffagna, Guerrato.

Ponziana: Cernivani; Suard, Bussani; Pescatori, Bova, Ruzzier; Lupoli, Sauer, Corolli, Gregori, Muiesan.

Ponziana tudi v povratni tekmi ni mogla premagati enajstorico San Donà in je izpadla iz nadaljnjega tekmovanja za naslov državnega diletantskega prvaka. Domača enajstorica je zaigrala slabo predvsem v napadu, ki ni znala realizirati znatne terenske prednosti. Gostje so prišli do edinega gola v samem začetku igre po zaslugi bivšega napadalca Udinese Prissinotta, potem pa so se v glavnem branili.

Pred koncem drugega polčasa so tudi gostje zapravili po krivdi Beffagna dve lepi priložnosti, v zadnjih minutah pa je Ponziana izsilila dva kota, ki sta ostala neizkoriščena.

—«»—

MEDNARODNI NOGOMET

Crv. zvezda premagala Dinamo (Moskva) s 4:1

BEOGRAD, 2. — V prijateljski nogometni tekmi je danes Crvena zvezda z izvrstno igro premagala moskovskega Dinama z rezultatom 4:1 (3:1). Tekmi je prisostvovalo 50.000 gledalcev, ki so bili priče res lepi tehnični igri obeh enajstoric, posebno pa domače. Zmaga Crvene zvezde je tembolj pomembna, ker je v moskovskem moštvu nastopilo kar šest državnih reprezentantov.

Največjo zaslugo za zmago ima napad Crvene zvezde, ki je igral zelo prodorno, posebno pa Kostič, ki je sam kar trikrat zatresel mrežo izvrstnemu reprezentančnemu vratarju Jašinu.

Tekma se je začela nervozno in Dinamo je prišel v vodstvo v 19' po levem krilu Šapovalovu. V 22' je izenačil Kostič s strelom iz 25-metrske daljave. V 37' je Kostič povečal rezultat na 2:1, v zadnjih sekundah prvega polčasa pa je Rudinski dosegel tretji gol za Crveno zvezdo.

Drugi polčas se je začel z ostrimi napadi domačinov, ki so po Kostiču že v 4' povečali rezultat na 4:1. Minuto za tem je Kostič dal peti gol, ki ga pa sodnik ni priznal. Potem je za nekaj časa prevzel iniciativo Dinamo, ki pa je izsilil samo nekaj kotov, ki so ostali neizkoriščeni.

Enajstorici sta nastopili takole:

Dinamo: Jašin; Kesarev, Kuzenov; Sokolov, Križovski, Carjev; Ščislenko, Kuznecov, Fedosov, Šapovalov.

Crvena zvezda: Beara; Durkovič, Zeković; Tasič, Spajić, Popović, Sekularac, Maravić, Zebec, Kostič, Rudinski.

—«»—

O KIJEV, 2. — Tottenham Hotspur, angleško moštvo 1. lige, je premagal Dinamo iz Kijeva z 2:1 (1:1). Oba gola za Angleže je dosegel Johnny Brooks. V prvi tekmi v Moskvi je Tottenham premagal Torpedo iz Moskve z 1:0.

SVETOVNO PRVENSTVO

Danes Brown - Rosi v lahki kategoriji

WASHINGTON, 2. — Ameriški črnec Joe Brown bo jutri branil svoj naslov svetovnega prvaka lahke kat. proti Italo-Amerikancu Paolu Rosiju. To bo že stoti nastop svetovnega prvaka, ki je doslej pospravil 72 zmag, od katerih 32 s k. o. 9 dvobojev je bilo neodločenih, 16 pa jih je izgubil.

Brown je favorit v razmerju 2:1.

—«»—

O MELBOURNE, 2. — Srečanje med Mehiko in Avstralijo za Davisov pokal bo v Mexico City od 18. do 20. julija.

A LIGA

Rezultati

Bari - Napoli 0:0, Fiorentina-Roma 1:1, Lazio - Juventus 1:0, Milan - Udinese 7:0, Spal - Genoa 1:5, Torino - Padova 3:1, Triestina - Lanerossi 0:0, Sampdoria - Bologna 2:1 (v nedeljo), Alessandria - Inter 1 : 1.

Lestvica

Milan	33	20	11	2	83	31	51
Fiorentina	33	19	9	5	92	33	47
Inter	33	19	6	8	73	40	44
Juventus	33	15	10	8	70	47	40
Sampdoria	33	14	8	11	47	43	36
Lanerossi	33	13	8	12	41	40	34
Napoli	33	9	16	8	37	47	34
Roma	33	11	11	11	53	40	33
Padova	33	13	7	13	48	50	33
Bologna	33	10	20	13	46	52	30
Lazio	33	10	10	13	37	50	30
Genoa	33	10	10	23	41	58	30
Bari	33	8	12	13	32	54	28
Alessan.	33	8	12	13	32	54	28
Spal	33	8	10	15	29	47	26
Udinese	33	7	11	15	31	59	25
T. Torino	33	6	11	16	35	68	23
Triestina	33	6	10	17	32	54	22

Zadnje kolo: Sampdoria-Alessandria, Spal-Bari, Napoli-Fiorentina, Juventus-Genoa, Udinese-Lanerossi, Inter-Lazio, Bologna-Milan, Roma-Torino, Padova-Triestina.

Poslednji up je šel po vodi

Triestina - Lanerossi v znamenju dveh ničel

Bandini, Puia in Merkuza nad ostalimi

TRIESTINA: Bandini; Tulissi, Merkuza; Puia, Bernardin, Degrassi; Bresolin, Rigonat, Clemente, Tortul, Santelli.

LANEROSSI: Bazzoni; Burli, Baston; Botazzi, Zoppelletto, Fatris; Agnoletto, Menti, Cappellaro, Campana, Savioni.

SODNIK: Jonni iz Macerate.

KOTI 9:7 za Triestino. GLEDALCEV 6000. Vreme oblačno, delno deževno.

* * *

Tekma, s katero bi si morala Triestina priboriti poslednjo skromno možnost za rešitev, je dejansko pomenila njen dokončni in neizbežni pokop. Brez štirih najboljših titularcev, tržaška enajstorica ni mogla niti računati na zmago. Razen tega pa je bilo že takoj po prvih minutah igre očitno, da so se tudi ostali titularci že vdali v usodo, kar se je najbolj poznalo pri Bernardinu, ki je bil le senca velikega igralca. Iz splošne sivine so se dvigali samo vratar Bandini, ki je branil zelo zanesljivo, Merkuza in predvsem debutant v A ligi Puia, kateremu pa so proti koncu zmanjkale moči.

V napadu ni bilo praktično nikogar, ki bi poskušal streljati na vrata. Povsem negativen je bil Bresolin na krilu, nič boljši pa ni bil Rigonat. Popolnoma brez volje je igral Tortul, Clemente in Santelli pa razen prizadevnosti nista pokazala ničesar omembe vrednega.

Gostje so se predstavili kot solidna enajstorica, ki pa ni pokazala vsega kar zmore. Zanjo se je prvenstvo praktično že končalo s solidnim plasmajem v zgornji polovici lestvice. Najboljše moči ima v srednjem krilcu in v napadu, medtem ko je bila dokaj nezanesljiva v obrambi.

Prikazana igra je bila na nizki tehnični ravni. Poživljali so jo le redki dobro izpeljani napadi domačih, od katerih pa se jih je bore malo zaključilo s streli na vrata. Še najlepšo priložnost za gol je imela Triestina v drugem polčasu, ko je Puia iz kota streljano žogo poslal z glavo le za las čez prečko in pa tedaj, ko je prizemni diagonalni strel Tortula obliznil zunanji drog vrat.

Nekaj priložnosti za gol so imeli tudi gostje, ki pa jih niso izkoristili bodisi zaradi premale odločnosti napadalcev, bodisi zaradi budnega Bandinija v vratih.

—«»—

VATERPOLO

Italija - SZ v Neaplju in Bologni

RIM, 2. — FIN je odločila, da bosta srečanji med italijansko in sovjetsko reprezentanco v vaterpolu 24. junija v Neaplju in 26. junija v Bologni. Trening italijanskih vaterpolistov za ta dva nastopa se bo začel 15. junija v Neaplju. V zameno za to gostovanje je Sovjetska zveza povabila Italijo na sodelovanje na turnirju, ki bo septembra v Moskvi in na katerem bodo nastopile tudi reprezentance Madžarske, Jugoslavije, Nizozemske in Romunije.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTP - Trst

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 3. t. m. ob 20. uri Paramount film:

Človeška torpeda

Igrajo: RAF VALLONE, FRANCO FABRIZI in ELENA VARZI

Kolesarska dirka po Italiji

V množičnem sprintu v Genovi Padovan prehitel Darrigada

Splošni vrstni red na prvih mestih nespremenjen

GENOVA, 2. — Današnja 17. etapa kolesarske dirke po Italiji od San Pellegrina do Genove je bila ena najbolj dolgočasnih in brezpomembnih. Skoraj vseh 245 km so kolesarji prevozili v turističnem tempu in v medsebojnem kramljanju. Prvi znak življenja se je pojavil šele v bližini Pavie, ko je sprožil napad Tosato. Kakih 10 km je skupina dvanajstih kolesarjev diktirala hitrost okrog 45 km na uro, potem pa je spet vse zaspalo do Busalle Pellegrini, kjer je bil postavljen leteči cilj.

Vzpon na Piani di Creto in sledeči spust sta postavila pred težko preizkušnjo ubežnike. Cassano zaradi počene zračnice in Defilippis zaradi mehaničnega defekta sta izgubila stik, vendar pa se je Defilippis z odličnim sprintom kmalu spet pridružil vodilni skupini in se skupno z njo udeležil finalnega sprinta na stadionu San Martino. Vsi so bili prepričani, da si bo etapno zmago zagotovil znani sprinter Darrigade, toda Francoz je sprožil napad sam na polovici drugega kroga in ko je dosegel zadnji ovinek pred ciljem je bil že tako utrujen, da ga je Padovan, ki je medtem prodrl po desni strani, brez težav prehitel.

Po dveh ali treh brezuspešnih poskusih pobega v prvem delu etape, so skozi Milan vozili vsi v glavnini. Potem so ušli Kazianka, Stablinski in Defilippis, toda skozi Pavio in nato skozi Bressano Bottarone so vozili spet vsi skupaj. Pri 129. km je ušla skupina 17 kolesarjev, ki so pri 142. km imeli 20" naskoka. Toda glavnina jih je kmalu ujela in pri 150. km so bili spet vsi v karavani.

Do odločilnega pobega je prišlo šele pri 200. km, ko si je skupina 17 kolesarjev pridobila 20" prednosti. Ta skupina se je kmalu povečala na 19 mož, ki so potem tudi sodelovali v zaključnem sprintu.

Jutri bodo kolesarji dosegli Turin. 180 km dolga proga je valovita z vzponom na Colle di Cadibono v začetku in na prelaz Borgomale 70 km pred ciljem.

VRSTNI RED V 17. ETAPI SAN PELLEGRINO TERME - GENOVA (241 KM): 1. Padovan 6.49'52" s p. h. 35,279, 2. Darrigade, 3. Pellegrini, 4. Van Geneugden, 5. Valucchi, 6. Boni, 7. Ciampi, 8. Conterno, 9. Maule, 10. Baffi, 11. Fabbri, 12. Barale, 13. Neri, 14. Casati, 15. Battistini, 16. Defilippis, 17. Ricco, 18. Elliot, vsi s časom zmagovalca.

SPLOSNI VRSTNI RED PO 17. ETAPI: 1. Anquetil 77,46' in 24", 2. Van Looy z zaostankom 1'37", 3. Gaul 1'48", 4. Ronchini 3'13", 5. Massignan 4'01", 6. Poblet 4'08", 7. Bono 5'07", 8. Zamboni 5'58", 9. Carlesi 6'44", 10. Couvreur 6'4", 11. Jukermann 9'03", 12. Battistini 9'12", 13. Pambianco 9' in 58", 14. Nencini 11'13", 15. Conterno 11'57", 16. Baldini

—«»—

ATLETIKA NA STADIONU

Brez mnogih najboljših

Svara 14"7 na 110 m z ovirami

Na občinskem stadionu pri Sv. Sobotj je bil včeraj dopoldne atletski miting, katerega so se udeležili atleti SGT, Udinese, Goriziane in Libertasa ter Fiamme d'Oro iz Padove in Libertas Fenice iz Benetk.

Dokaj številni gledalci so prišli na svoj račun, saj so bili priče nekaterim lepim borbam in mnogim dobrim rezultatom, čeprav niso nastopili nekateri najboljši najavljeni atleti kot zaprekaš Mazza, srednjeprogaš Ambù ter metalec kopja Giovanni Lievore.

Med najboljšimi je bil rezultat Švare v teku na 110 m z ovirami (14"7), ki pa ni veljal za konkurenco. V skoku v višino je brez konkurence zmagal Cordovani z dobro znamko 1,90, Pavlica pa je bil peti z 1,70. Zelo dober je bil rezultat Lodda na 400 m (59"4) in pa štafete Fiamme d'Oro iz Padove 4x100 m s 43"3. Omeniti je treba tudi zmagovalca v disku Giacobba (47,21) ter zaprekaša Cervelina na 400 m s časom 54"8.

Kino na Opčinah

predvaja danes 3. t. m. z začetkom ob 18. uri Technicolor film:

«Dva Angleža v Parizu»

Igrajo: ALEC GUINNESS in ADILE VERSOIS

MIŠKO KRANJEC:

Povest o dobrih ljudeh

32.

Zjutraj se je napravil in se izgovoril pred Marto, da gre v mesto. Razen Katice ni nihče niti slutil, kam gre in so mislili vsi, da gre res v mesto. Samo Katica je mislila tudi na to, da bi se moglo zdaj Petru Koštrci kaj hudega zgoditi. Ali ni prišlo vse to zaradi nje? Ali ga ni ona izdala Ivanu? Ali naj zdaj Petra Koštrca opozori, kaj bi se moglo zgoditi?

Peter Koštrca je ta čas še sedel pri peči, dremuckal in vselej, kadar je Katica obmolknila, znova rekel:

«Zakaj mi ne poješ dalje? Prav danes se mi hoče tvoje pesmi; tako rad jo poslušam... Ko pojdem od tod, ti bom kupil lepo obleko, da boš kaj mislila name, ko me ne bo več».

Katica je zapela in še vedno premišljala: zdaj je še čas, da mu namigne. Naj potem stori, kar ga je volja. Saj je bil tako dober do nje, toliko daril ji je zdajal, v denarju in v drugih stvareh, ki so primerne za slepo dekle. Včasih je bil prav izbirčen.

Vso pesem je premišljevala in se odločala, a vselej, ko je že hotela obmolkniti, je samo dalje pela.

Ko je prenehala s pesmijo in že nekaj časa molčala, se ga je le dotaknila.

Prijel jo je za roko, s katero se ga je dotaknila. «Kaj je, Katica?» je vprašal nežno. «Ali mi hočeš kaj povedati?»

Katico je nekaj stiskalo za grlo, eno samo besedo bi morala izreči, eno samo skopo besedo: «Bežite!» Koštrca bi razumel. Najbrž niti vprašal ne bi, zakaj naj beži. Toda te besede Katica ni mogla izreči, pač pa je čez čas iztisnila iz sebe:

«Tako dobri ste, Peter... res, tako dobri...».

Ali je bilo to zdaj važno? Peter je premišljal, kakor bi hotel dojeti smisel te izpovedi. Po premolku je odgovoril:

«Motiš se, Katica. Morda bi lahko rekla za kogarkoli na svetu, da je dober, za Petra Koštrca tega ne bi smela reči. Kaj ti veš, kdo in kaj je Peter Koštrca? In najbrž nikdar ne boš vedela, kar je vsekakor najbolje. Ta Peter Koštrca, ki živi tu pri vas, je nekdo drug, kakor oni, ki ga pozna svet. Če bi poznala tistega, bi se ga bala, in namesto da bi mu rekla, da je dober, bi rekla prav tako odločno, da je zloben, da je grd...».

Vse to vendar ni bilo tisto, kar je hotela Katica povedati. Tisto je bilo težje in usodnejše.

Peter je čez čas vstal in s cigareto v ustih odšel ven. Katica je slišala njegove korake najprej zunaj, potem pa, ko so odmevali proti mali sobi in tam zamrli.

Zganila se je.

Mamica je dremala in najbrž niti ni slišala, kako je Peter odšel k Marti. Ali pa je bila že brezbrižna za vse to? Saj bi bilo res čudno, če ne bi ničesar vedela. Saj je morala skoraj vsako jutro slišati in celo videti, ko je Peter odhajal iz sobe, ko je odprl duri in ko je naposled odhajal od Marte. Zakaj je molčala, če je vedela?

To vprašanje se je porodilo Katici, toda Katica ni mogla videti mamičinega obraza, da bi razbrala na njem njene misli, a z besedami se ni nikdar dotaknila te stvari.

Katico je prijelo, da bi šla v sobo in slišala, o čem se menita ali pa bi se ona dva prestrašila in bi Peter moral oditi od matere.

Toda tisti trenutek je zaslišala škripajoče korake zunaj po snegu, duri so se odprle in potem so se odprle še duri v mali sobi.

Katica je vztrepetala. Kdo bi mogel biti to? Ni bila dolgo v nejasnosti, to je mogel biti samo Ivan, ki se je predčasno vrnil s «poti v mesto». Napeto je prisluhnila, kaj se bo zgodilo v mali sobi, dokler je ni premotilo in je stopila do duri v sobi, da bi prisluhnila.

Da, bil je Ivan Koren.

Ivan Koren se je namenil, da bi ovadil Petra Koštrco in tako rešil Marto zase in za Katico. Čeprav so ga še na poti napadale skušnjave in se je istočasno boril s seboj, da bi storil s tem nekaj grdega, sebe nevrednega, s čimer se bo izkazal za slabiča, ki si ni znal drugače priboriti svoje žene, kakor samo z žandarji, so ga noge nesle neizbežno dalje.

Ko pa je stopil iz te samote na cesto, je zdaleč zagledal, kolikor je pač dopuščala zimska megla, da prihajajo žandarji. Obstal je za trenutek in srce mu je začelo močneje biti. Bila je kaj ugodna prilika. In vendar mu je tedaj nekaj odločno reklo, naj se skrije. Pomaknil se je torej za nasip, ki je mejil med poljem in močvirnim jarkom, poraslim s trstjem, in od tam opazoval žandarje, ki so prihajali čedalje bliže. Nista bila samo dva, temveč jih je bilo pet. Preden pa so prišli do jarka, so se razporedili, kakor bi hoteli obkrožiti ves prostor. Samo dva sta šla po poti dalje.

Tedaj se je Ivan Koren za nasipom pomaknil nazaj ob jarku. Še vedno se je boril s seboj; najbolj ugodno je bilo počakati in dopustiti, da žandarji opravijo svoje. Tako se bo rešil neprijetne zavesti, da je nekoga izdal. Da, počakati tu in potem bo še videl, kako bodo Petra Koštrco uklenjenega gnali tod mimo.

Vendar ga je tisti trenutek spet prevzelo: ali je prav, da pusti, da odvedejo človeka, ki je razen njemu tolikim storil dobro? In ali je sploh prav, da mirno gleda, ko bi moral napraviti samo nekaj hitrih korakov, pa bi ga rešil? Ena sama beseda in Peter Koštrca, ki je vajen teh krajev, se bo mimo še tolikih ljudi izmuznil v svobodo. Potem ga ne bo več sem. Spomladi pa odide Ivan Koren z ženo po svetu in se ne bodo več srečali.

Kakor ga je prej vleklo, da bi ga izdal, ga je zdaj nehote potegnilo, naj se vrne, da opozori Koštrco.

Vračal se je naglo in nestrpno, kot bi šlo za najbolj dragega mu človeka.

Ni šel v veliko sobo, kakor bi bil slutil, da bo Petra našel pri Marti. Peter je res sedel na stolu; v naročju mu je počivala Marta in se ga oklepala okoli vratu.

Bil je trenutek presenečenja, predvsem za Marto in Petra. Ivan se je sicer moral nasloniti ob steno, Marta pa je s krikom planila Petru iz naročja in si pokrila obraz z rokami.

Peter je bil mirnejši in komaj vidna zadrega mu je senčila obraz, takoj nato pa je bil pripravljen na vse. Mirno je segel po cigareto in si jo prižgal.

«Malo nerodna stvar, ne, Ivan?» je rekel, ko je potegnil dim. Ivanu je še ta trenutek prišlo na misel: ali naj se zdaj pogovarja s Petrom toliko časa, dokler ne pridejo žandarji?

Toda kakor se ne bi mogel več zadržati in kakor ne bi bil sam gospodar svojih misli in svojega hotenja, ne da bi razmišljal o položaju, ki ni bil zanj nič kaj ugoden, je rekel s tresočim se glasom:

«Bežite.»

Peter se je nekoliko zmedel in negotovo pogledal Ivana. Ta pa je ponovil isto besedo in potem pojasnil: «Žandarji.»

Peter je prebledel za trenutek, kakor ne bi vedel kaj početi. Potem se je zavedel. Ozrl se je po Marti, ki si je še vedno zastirala obraz z dlanmi, nato pa je njegov pogled obvisel na Ivanu; zdelo se je, da mu hoče nekaj povedati.

Pa ni povedal. Zmečkal je cigareto in z besedo «zbogom» stopil mimo Ivana v vežo. Še je stopil v veliko sobo, si oblekel suknjo, stisnil v naglici v roko mamici šop bankovcev, ne da bi pozabil tudi na Katico, ki sta bili obe prepadeni in že je prav tako s kratko besedico «zbogom» odšel iz hiše.

Izginil je.

Ko je nekoliko kasneje Ivan Koren stopil pred hišo, kakor bi se hotel ozreti za njim, ga že ni bilo nikjer več. Gozd ob hišo ga je vzel, tisti gozd, kamor si niso upali stopiti tuji ljudje.

Pač pa je Ivan Koren videl še daleč žandarja, ki sta stopala proti Koštrčevi hiši. Hkrati pa sta izza hiše priteklia dva otroka, vsa upehana in Ivanu šepnila:

«Peter naj teče, žandarji so tu!»

Še bi bil čas, da bi Peter Koštrca pobegnil, ako ga ne bi bil nihče drug obvestil. Ivan je gledal otroka. Bila sta ji hiš prek jarka. Prišla sta po poteh, kjer ljudje ne hodijo.

«Peter,» je odvrnil Ivan Koren, «je že odšel.»

(Nadaljevanje sledi)